

Tema 2.2:

Especificació: Casos d'ús

Anna Puig

Enginyeria Informàtica

Facultat de Matemàtiques i Informàtica,
Universitat de Barcelona

Curs 2021/22

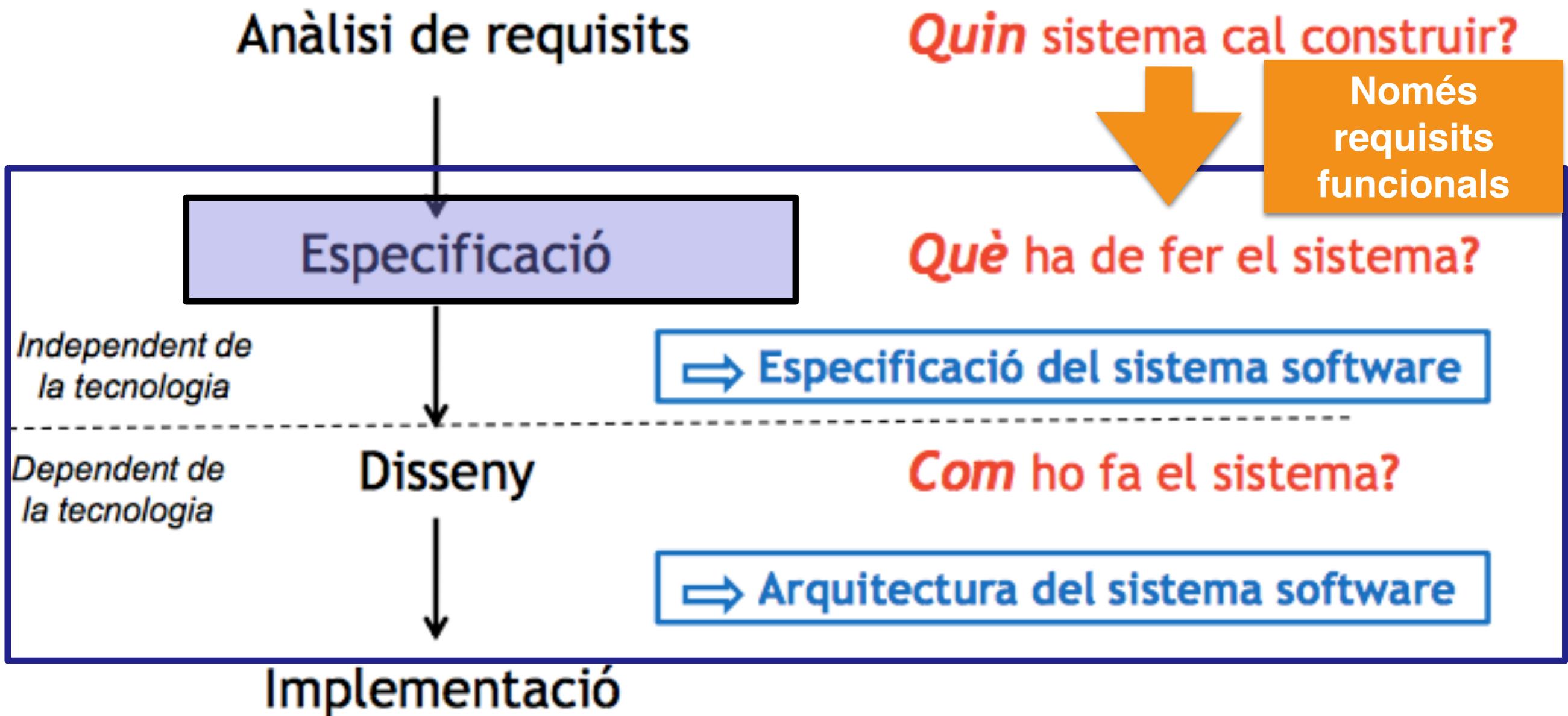
Temari

1	Introducció al procés de desenvolupament del software	
2	Anàlisi de requisits i especificació	2.1 Anàlisi de requisits: Model FURPS+
3	Disseny	2.2 Especificació: Casos d'ús i User Stories
4	Del disseny a la implementació	2.3 Especificació: Model de Domini
5	Ús de frameworks de testing	

Larman, C. "Applying UML and Patterns. An Introduction to Object-oriented Analysis and Design", Prentice Hall, 2005, 3ª edició. (Chapters. 5, 6)

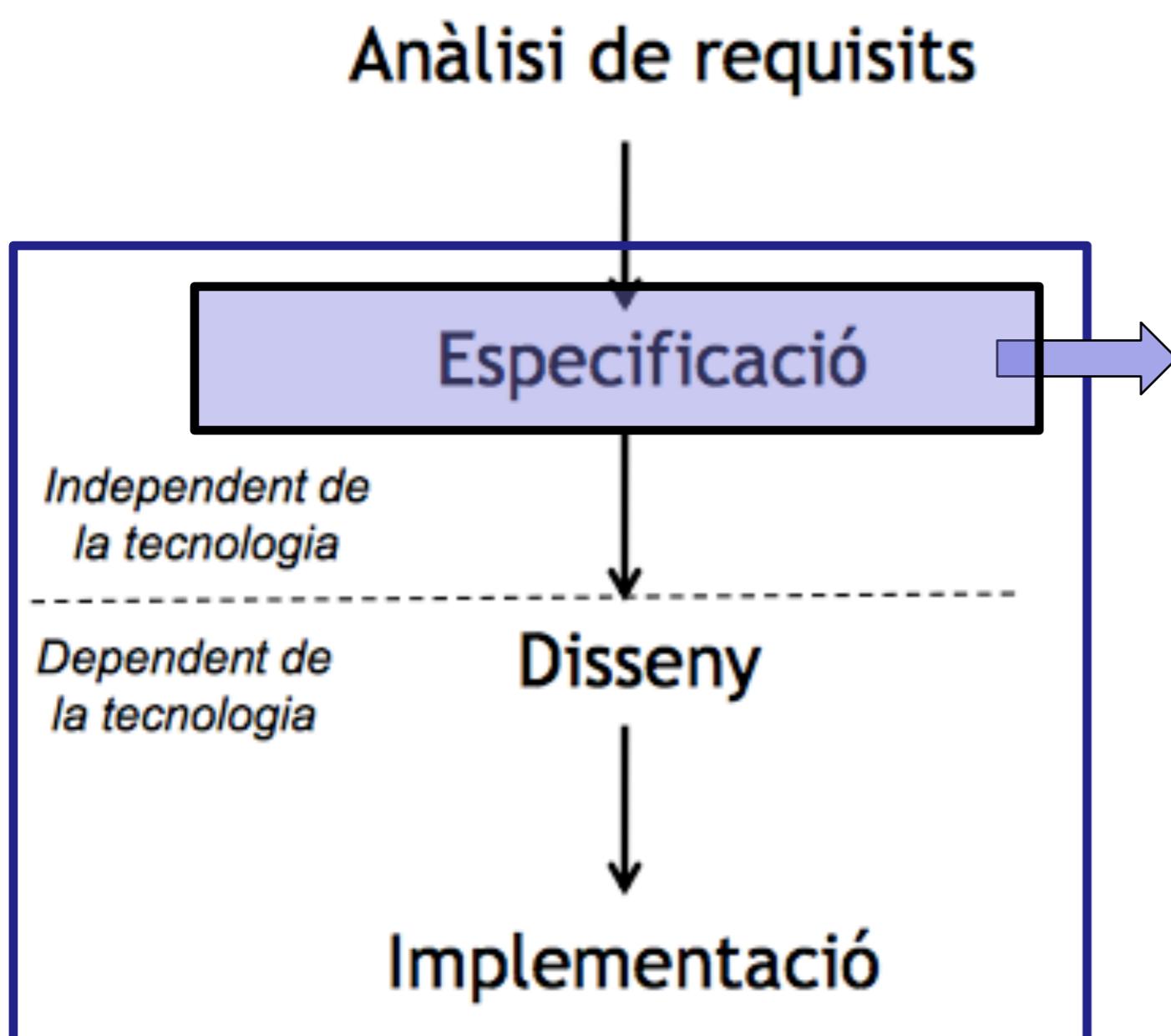
2.2. Especificació

Procés sistemàtic:

2.2. Especificació

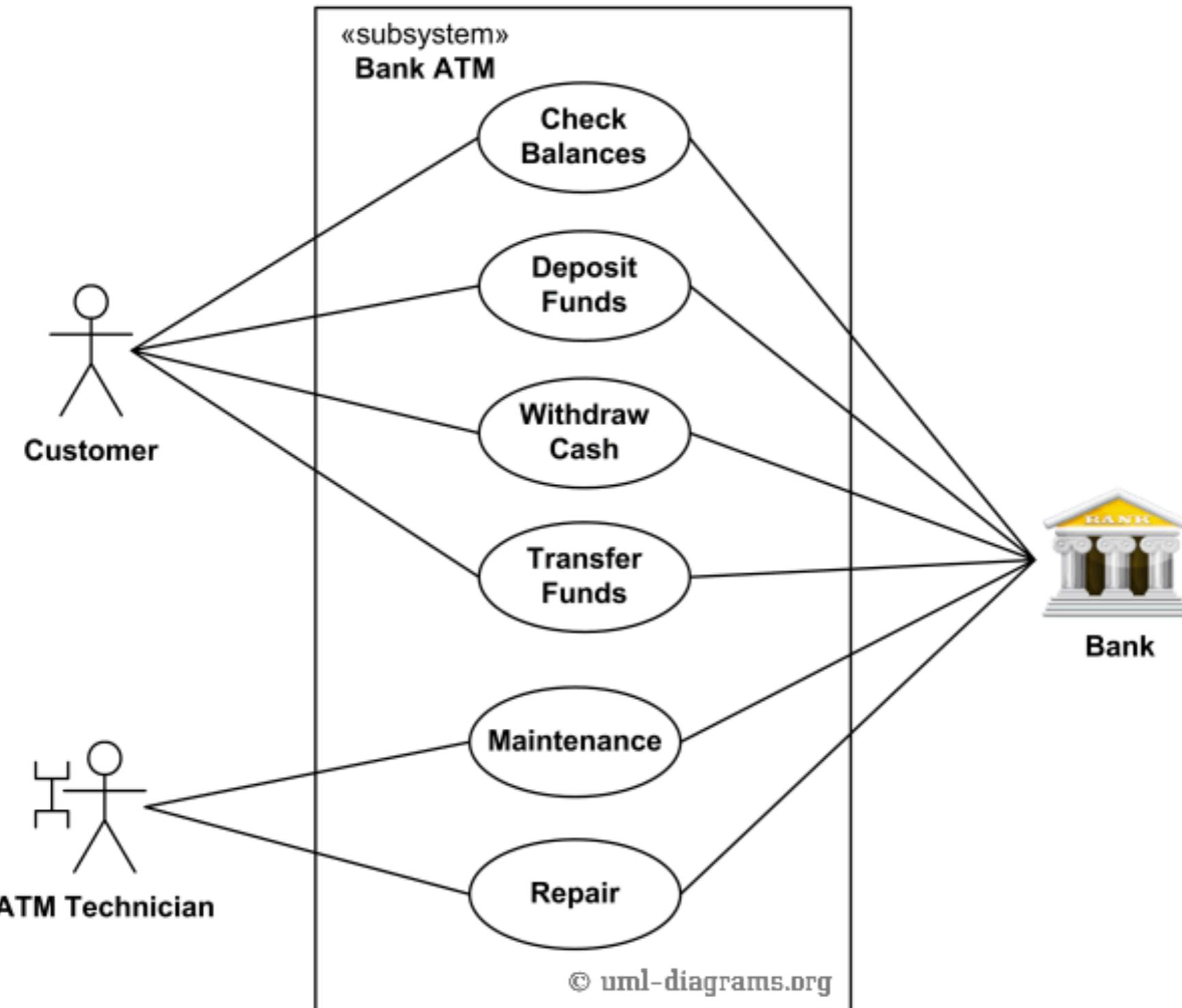
Procés sistemàtic:

Què ha de fer el sistema?

- Especificació de la interacció amb l'usuari (**Casos d'ús, user stories**)
- Especificació de dades (**Esquema conceptual de les dades: Model de Domini**)
- Especificació de processos (**Esquema del comportament**)

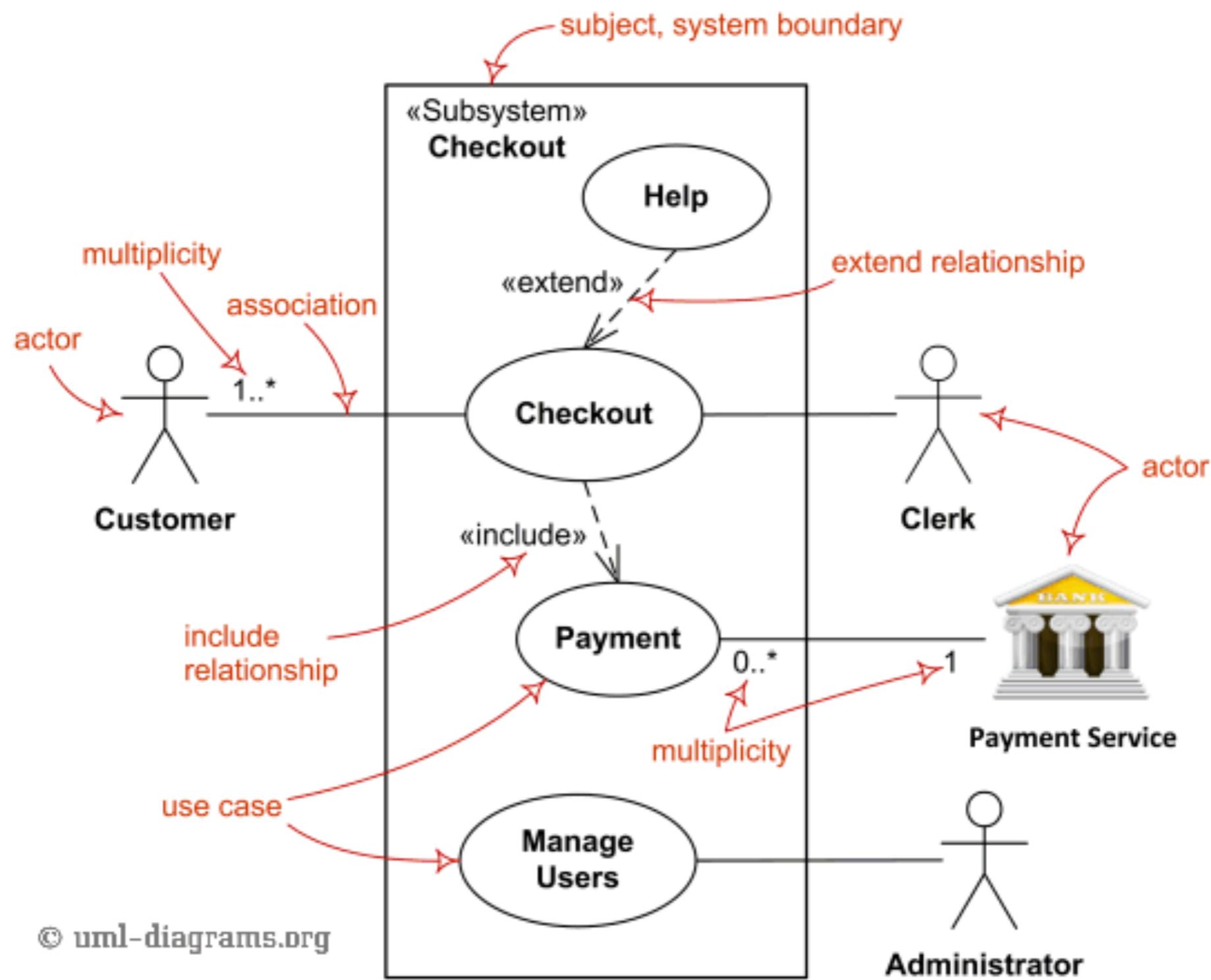
Exemple diagrama de casos d'ús

Sistema ATM

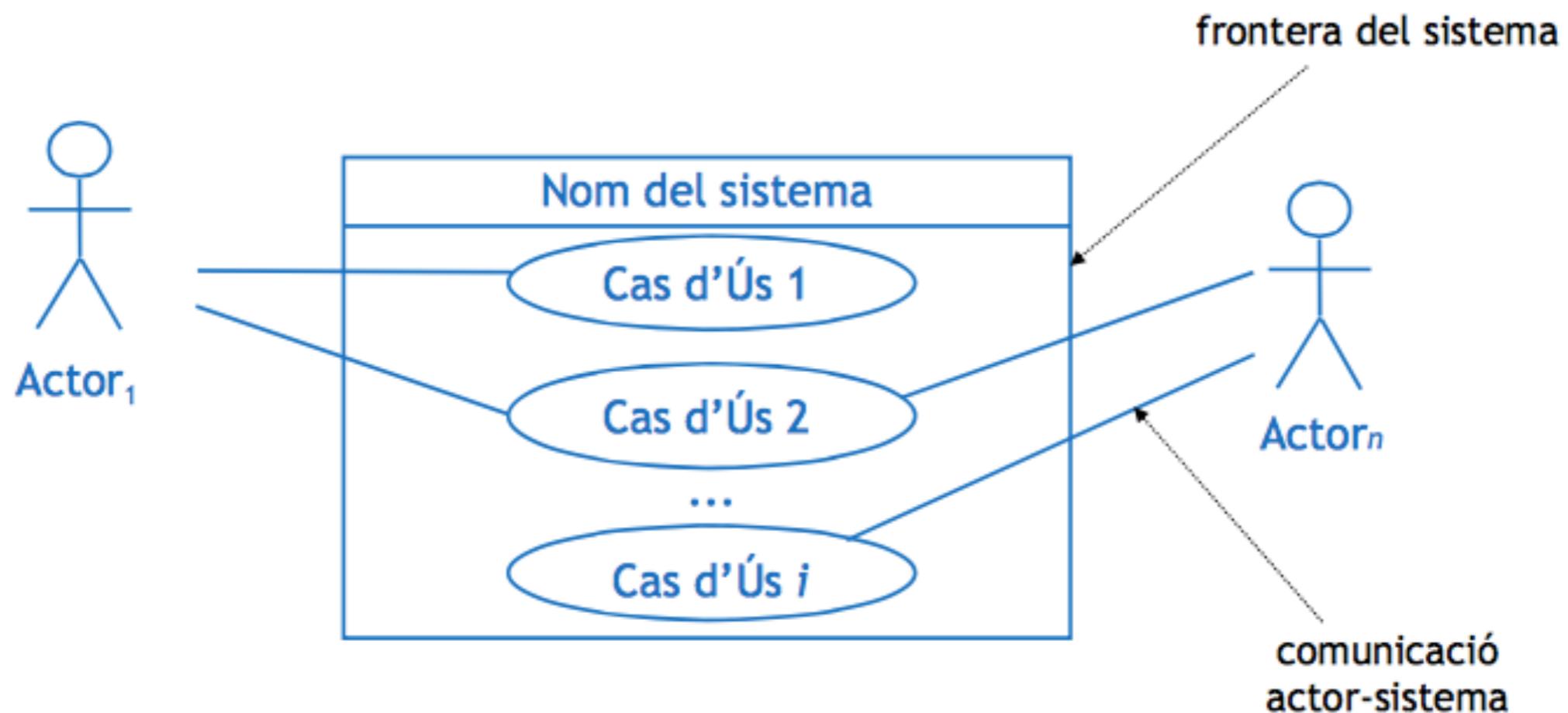
2.2. Especificació

Diagrama de Casos d'ús:

2.2. Especificació: Diagrama de casos d'ús

Diagrama de Casos d'Ús (DCU). És el diagrama que engloba tots els casos d'ús del sistema i els seus actors.

C. Larman

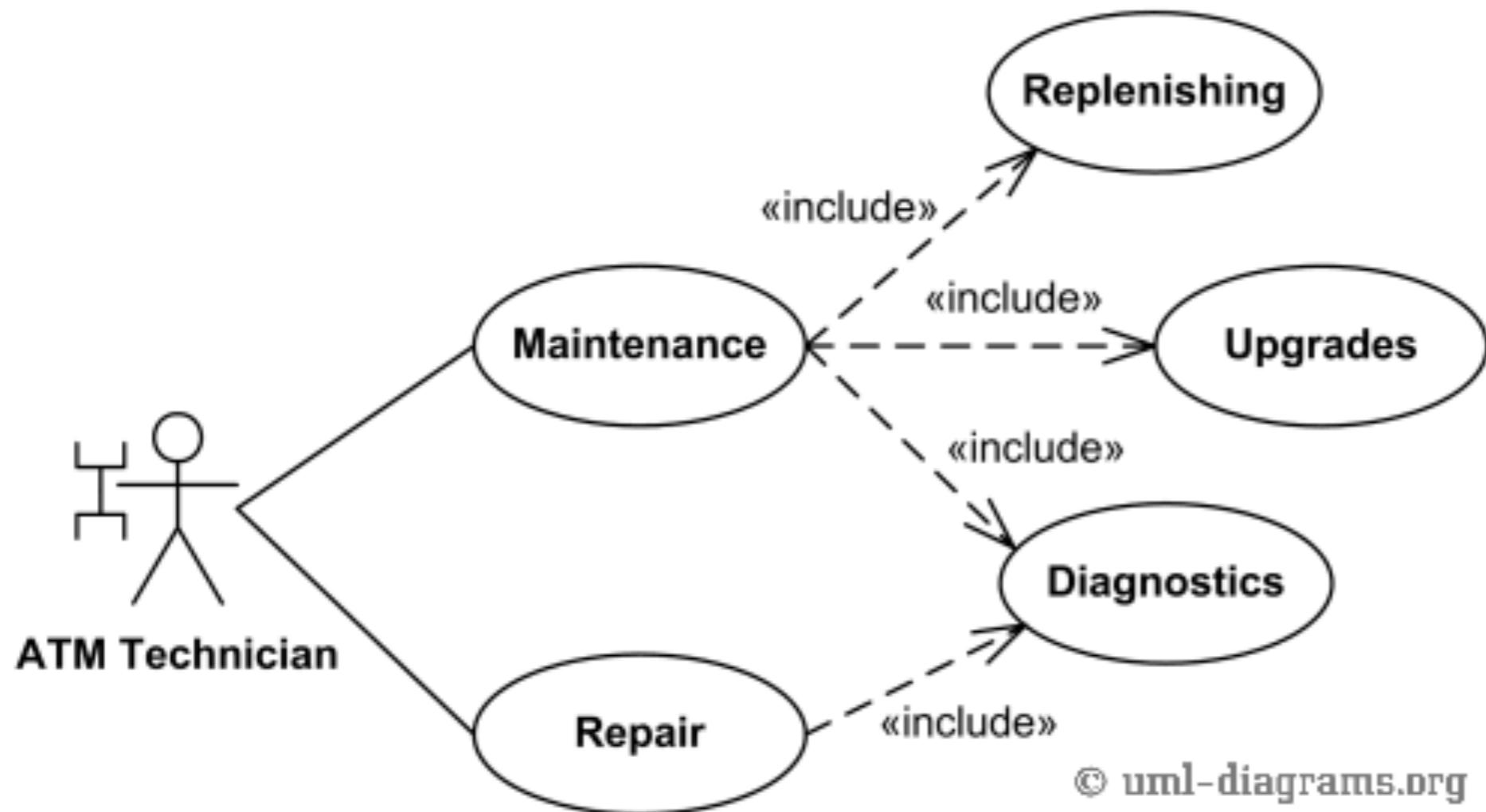
Applying UML and Patterns: An Introduction to Object-Oriented Analysis and Design and the Unified Process (second edition)
Prentice-Hall, 2002. (Cap. 6, pag. 25)

2.2. Especificació

Cas d'ús:

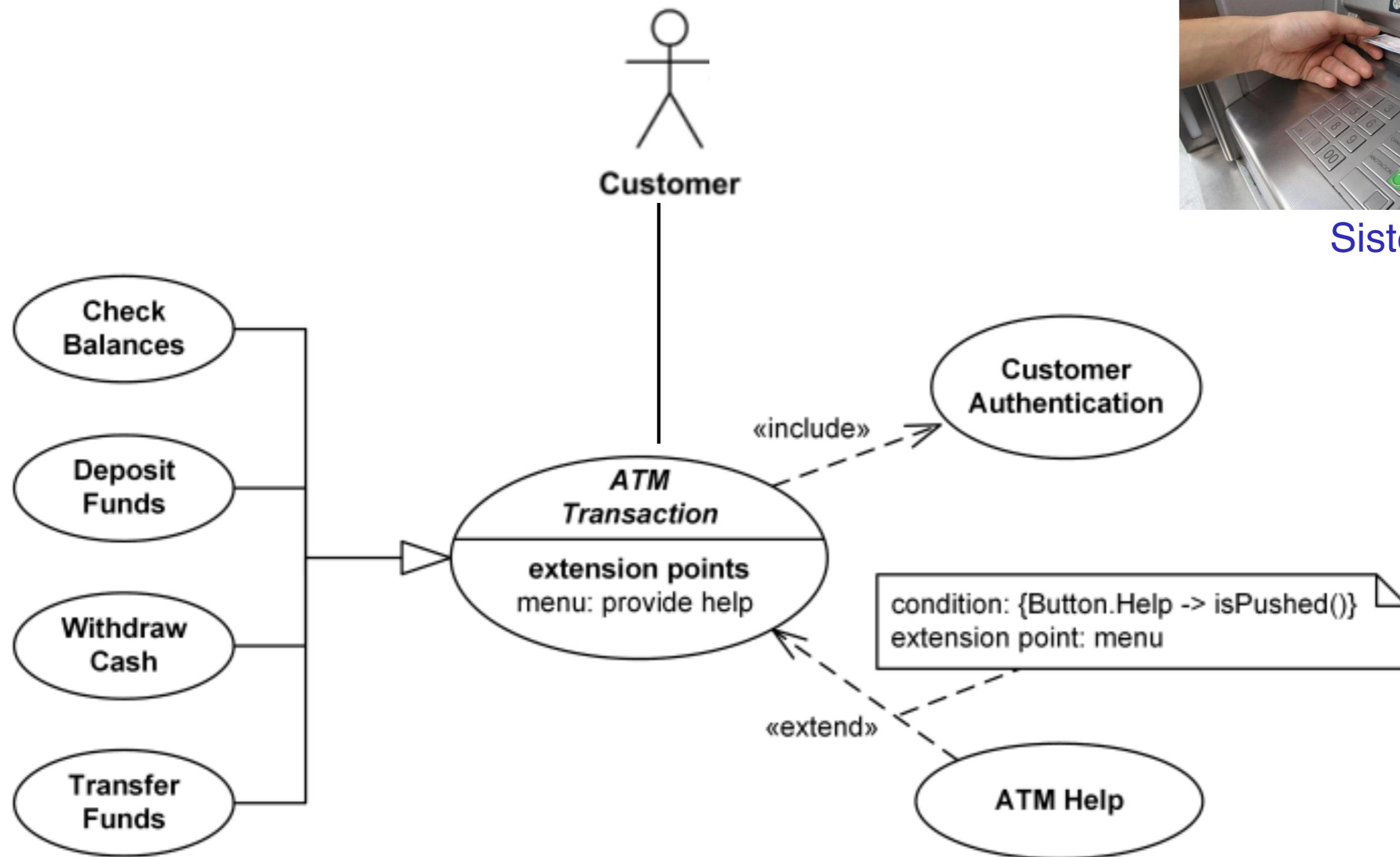
Descripció	UC5. Registrar-se
Actors	Usuari no enregistrat
Precondicions	Cap
Flux bàsic	<ol style="list-style-type: none"> 1. L'Usuari demana al Sistema de fer SIGN UP 2. El Sistema demana el nom de l'usuari 3. L'Usuari diu el nom de l'usuari que vol 4. El Sistema demana el password que vol fer servir 5. L'Usuari introduceix el password 6. El Sistema demana el nom complet de l'Usuari 7. L'usuari introduceix el nom complet 8. El Sistema registra el nou Usuari com a Client 9. El Sistema fa LOG-IN automàtic a l'aplicació
Flux alternatiu	<p>4.a El Sistema comprova que el nom ja existeix, se li indica a l'Usuari i es torna al pas 2 * L'Usuari cancel·la l'operació i el Sistema no registra cap Usuari</p>
Postcondicions	L'Usuari queda registrat i identificat a l'aplicació

Exemple diagrama de casos d'ús

Sistema ATM

Exemple diagrama de casos d'ús

Sistema ATM

2.2. Especificació: Casos d'ús

Cas d'ús (Use Case). És una descripció de la seqüència d'interaccions entre **actors** (agents externs) i el **sistema**, orientades a satisfer un objectiu d'un actor"

[D. Bredemeyer]

Exemple de cas d'ús: treure diners d'un caixer automàtic

- seqüència d'esdeveniments (**Escenari**)

- Interacció necessària per extreure diners amb la targeta de l'entitat

- actors

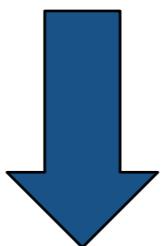
- el client
- el rellotge
- el servei d'autorització de crèdit
- l'empleat

2.2. Especificació: Casos d'ús

- S'inclouen tots els passos i variacions descrites en detall. S'inclouen seccions de suport.

S'utilitza una plantilla o fitxa que conté tots els detalls:

1. Pròleg
2. Escenari principal
3. Escenaris alternatius
4. Finalització

Estructura d'un cas d'ús: Format d'una columna, plantilla usecuses.org

Plantilla usecuses.org (Larman): CU_Identificador: Nom del Cas d'Ús

- Resum (breu descripció)
- Actor Principal
- Persones involucrades i Interessos
- Precondicions
- Postcondicions

• Escenari Principal (Flux Bàsic)

• Extensions (Flux Alternatiu)

- Requisits especials
- Tecnologia i llista de variacions de dades
- Freqüència
- Qüestions obertes

1.Pròleg

2.Escenari principal

3.Extensions

4.Finalització

Exemple “Realitzar Venda”

Pròleg:

Resum: Un client arriba al Terminal de Punt de Venda amb un conjunt d'articles. El caixer registre els articles i es genera el tiquet. El client paga en efectiu i recull els articles.

Actor Principal: Caixer

Personal Involucrat i interessos:

- Caixer: vol entrades precises, ràpides i sense errors de pagament
  - Companyia: vol registrar transaccions i satisfer als clients.
  - ...
-
- **Precondició:** El caixer s'identifica i autentica
  - **Postcondicions:** Es registra la venda. Es calcula l'import. S'actualitza la comptabilitat i inventari...

Estructura d'un cas d'ús: Format d'una columna, plantilla usecuses.org

Plantilla usecuses.org (Larman): CU_Identificador: Nom del Cas d'Ús

- Resum (breu descripció)
- Actor Principal
- Persones involucrades i Interessos
- Precondicions
- Postcondicions

• Escenari Principal (Flux Bàsic)

• Extensions (Flux Alternatiu)

- Requisits especials
- Tecnologia i llista de variacions de dades
- Freqüència
- Qüestions obertes

1.Pròleg

2.Escenari principal

3.Extensions

4.Finalització

Exemple “Realitzar Venda”

Flux Bàsic:

1. El **Client** arriba al Terminal de Punt de Venda amb els articles
2. El **Caixer** inicia una nova venda
3. El **Caixer** introduceix el identificador de cada article
4. El **Sistema** registra la línia de venda i presenta la descripció de l'article, preu i suma parcial

El **caixer** repeteix els passos 3 i 4 fins que s'indiqui

5. El **Sistema** presenta el total
6. El **Caixer** li diu al **Client** el total a pagar
7. El **Client** paga amb targeta, i el **Caixer** gestiona el pagament
8. El **Sistema** registra la venda completa i actualitza Inventari
9. El **Sistema** presenta rebut

Estructura d'un cas d'ús: Format d'una columna, plantilla usecuses.org

Plantilla usecuses.org (Larman): CU_Identificador: Nom del Cas d'Ús

- Resum (breu descripció)
- Actor Principal
- Persones involucrades i Interessos
- Precondicions
- Postcondicions

• Escenari Principal (Flux Bàsic)

• Extensions (Flux Alternatiu)

- Requisits especials
- Tecnologia i llista de variacions de dades
- Freqüència
- Qüestions obertes

1.Pròleg

2.Escenari principal

3.Extensions

4.Finalització

Exemple “Realitzar Venda”

Flux Alternatiu:

Extensions:

3a. Identificador no vàlid

1. El **Sistema** senyala l'error i rebutja l'entrada

3-6a. El **Client** demana eliminar un article de la compra

1. El **Caixer** introduceix el identificador a eliminar

2. El **Sistema** actualitza la suma

...

7a. Pagament en efectiu

1. El **Caixer** introduceix la quantitat donada pel Client

2. El **Sistema** mostra la quantitat a tornar

...

*a. En qualsevol moment el **Sistema** falla.....

Estructura d'un cas d'ús: Format d'una columna, plantilla usecuses.org

Plantilla usecuses.org (Larman): CU_Identificador: Nom del Cas d'Ús

- Resum (breu descripció)
- Actor Principal
- Persones involucrades i Interessos
- Precondicions
- Postcondicions

• Escenari Principal (Flux Bàsic)

• Extensions (Flux Alternatiu)

- Requisits especials
- Tecnologia i llista de variacions de dades
- Freqüència
- Qüestions obertes

1.Pròleg

2.Escenari principal

3.Extensions

4.Finalització

Exemple “Realitzar Venda”

Finalitzacions:

Requisits especials:

- Interfície d'usuari amb pantalla tàctil en un monitor de pantalla plana. El text ha de ser visible a un metre de distància
- Temps de resposta per autorització de crèdit de 30 seg. El 90% de les vegades

Llista de Tecnologia i variacions de dades:

- El identificador podria ser qualsevol esquema de codi UPC, EAN,..
- L'entrada d'informació de la tarja es realitza mitjançant un lector de targes

Qüestions Pendents:

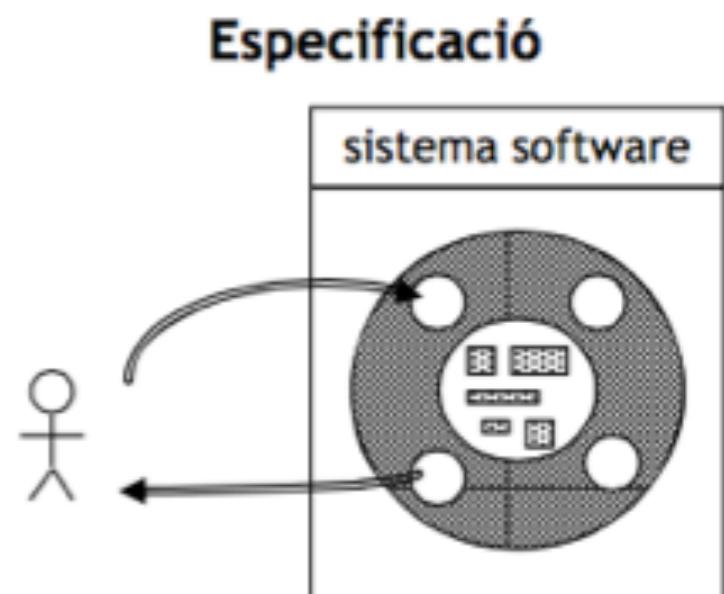
- Explorar qüestions de recuperació d'accisos a serveis remots
- Quines adaptacions són necessàries per diferents negocis?

2.2. Especificació: Casos d'ús

Cas d'ús (Use Case). És una descripció de la seqüència d'interaccions entre actors externs i el sistema, orientades a satisfer un objectiu d'un actor”

[D. Bredemeyer]

- Els **requisits funcionals** es modelen amb el Model de Casos d'Ús (comportament del sistema)
- Els casos d'ús mostren com usar un sistema objectius
  - § Descripció del que fa el sistema des del punt de vista d'un observador extern
  - § En concret descriuen el sistema, el seu entorn i la relació entre el sistema i l'entorn

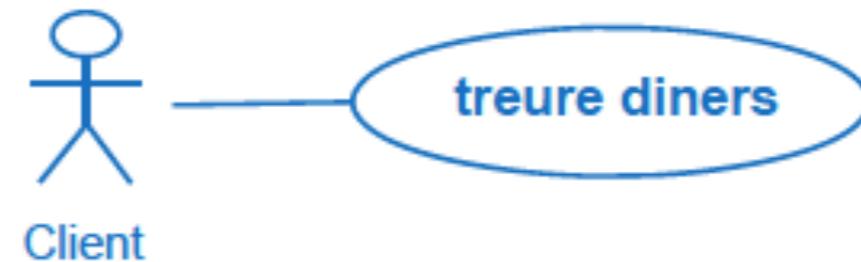

2.2. Especificació: Casos d'ús

Actor. entitat externa que participa en algun escenari del cas d'ús

Tipus d'actors:

- persones (rols de les persones)
- organitzacions
- hardware (en el sentit més ampli)
- altres sistemes software

Distingim:

- actor primari: objectius satisfets mitjançant el servei ofert pel cas d'ús
- actor de suport: proporciona informació que el sistema necessita

Actors del cas d'ús extreure diners:

- client
- servei d'autorització de crèdit
- rellotge
- empleat

Actors

- **Varis usuaris poden tenir el mateix rol**
- Un usuari pot actuar amb diferents rols
- Un actor necessita i/o participa en un cas d'ús
- Un actor pot intervenir en diferents casos d'ús
- El temps pot ser un actor

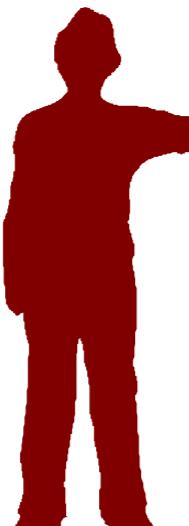
Joan actua
com un
actor

Pere actua
com un
actor

Actors

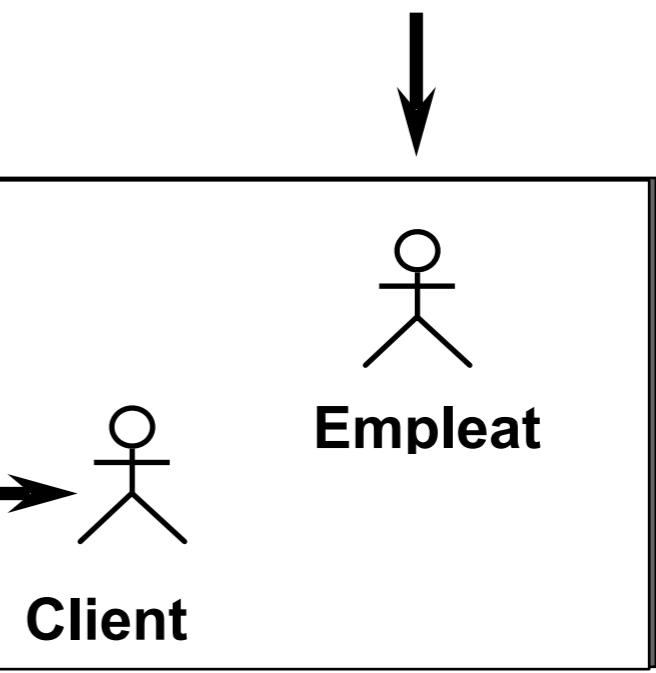
- Varis usuaris poden tenir el mateix rol
- **Un usuari pot actuar amb diferents rols**
- Un actor necessita i/o participa en un cas d'ús
- Un actor pot intervenir en diferents casos d'ús
- El temps pot ser un actor

Joan

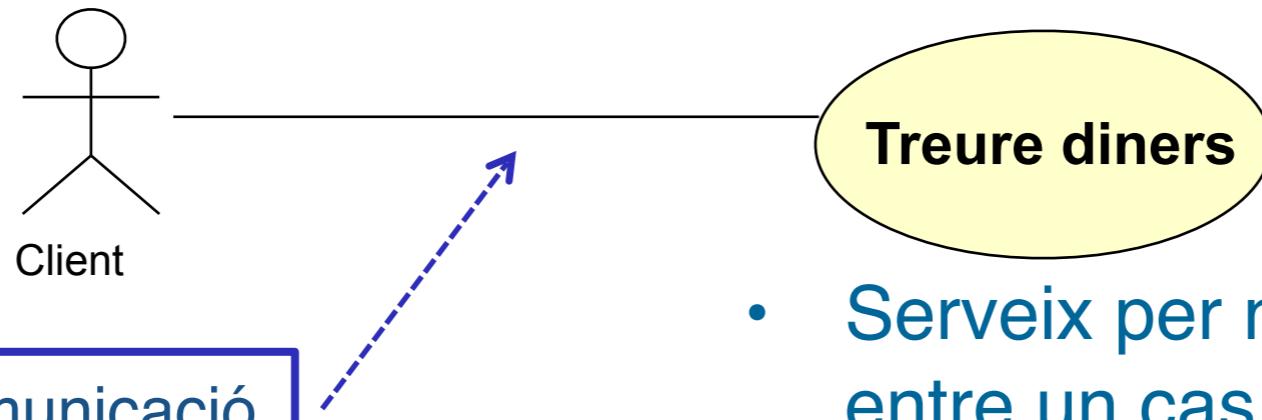
Joan com
client

Joan com empleat

Actors

- Varis usuaris poden tenir el mateix rol
- Un usuari pot actuar amb diferents rols
- **Un actor necessita i/o participa en un cas d'ús**
- Un actor pot intervenir en diferents casos d'ús
- El temps pot ser un actor

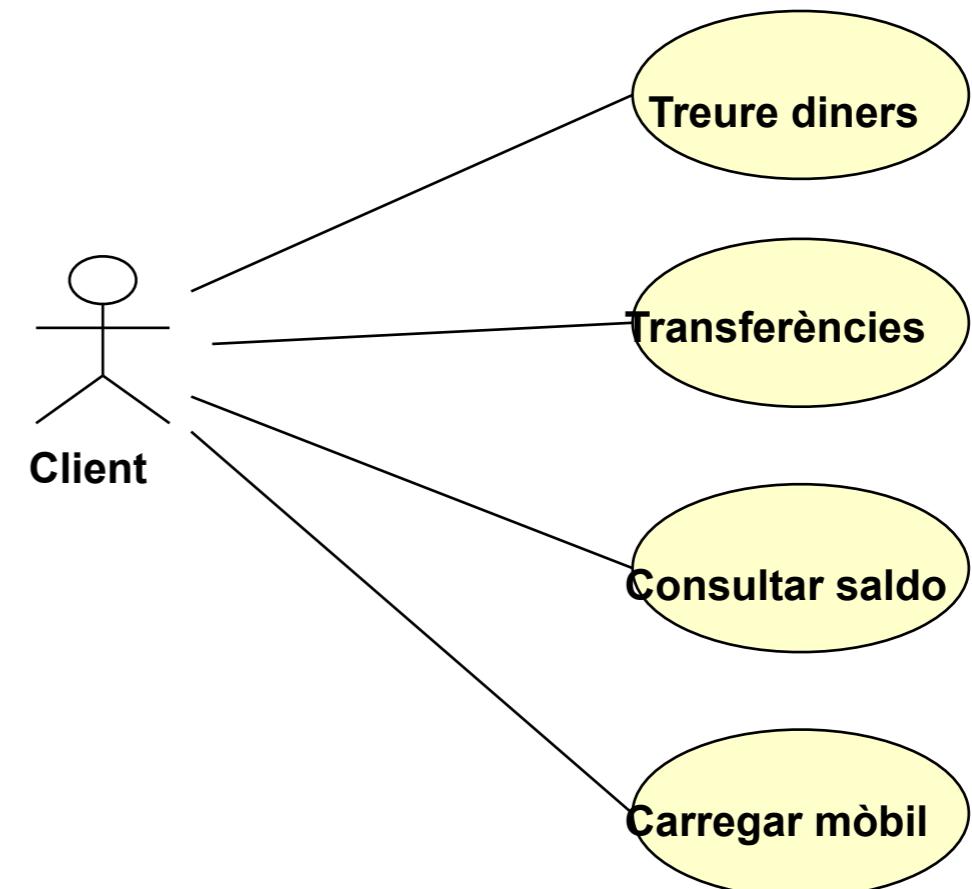

L'associació de comunicació

- Serveix per modelar la interacció entre un cas d'ús i un actor
- Només en pot existir UNA entre un cas d'ús i un actor
- No té un nom específic

Actors

- Varis usuaris poden tenir el mateix rol
- Un usuari pot actuar amb diferents rols
- Un actor necessita i/o participa en un cas d'ús
- **Un actor pot intervenir en diferents casos d'ús**
- El temps pot ser un actor

Actors

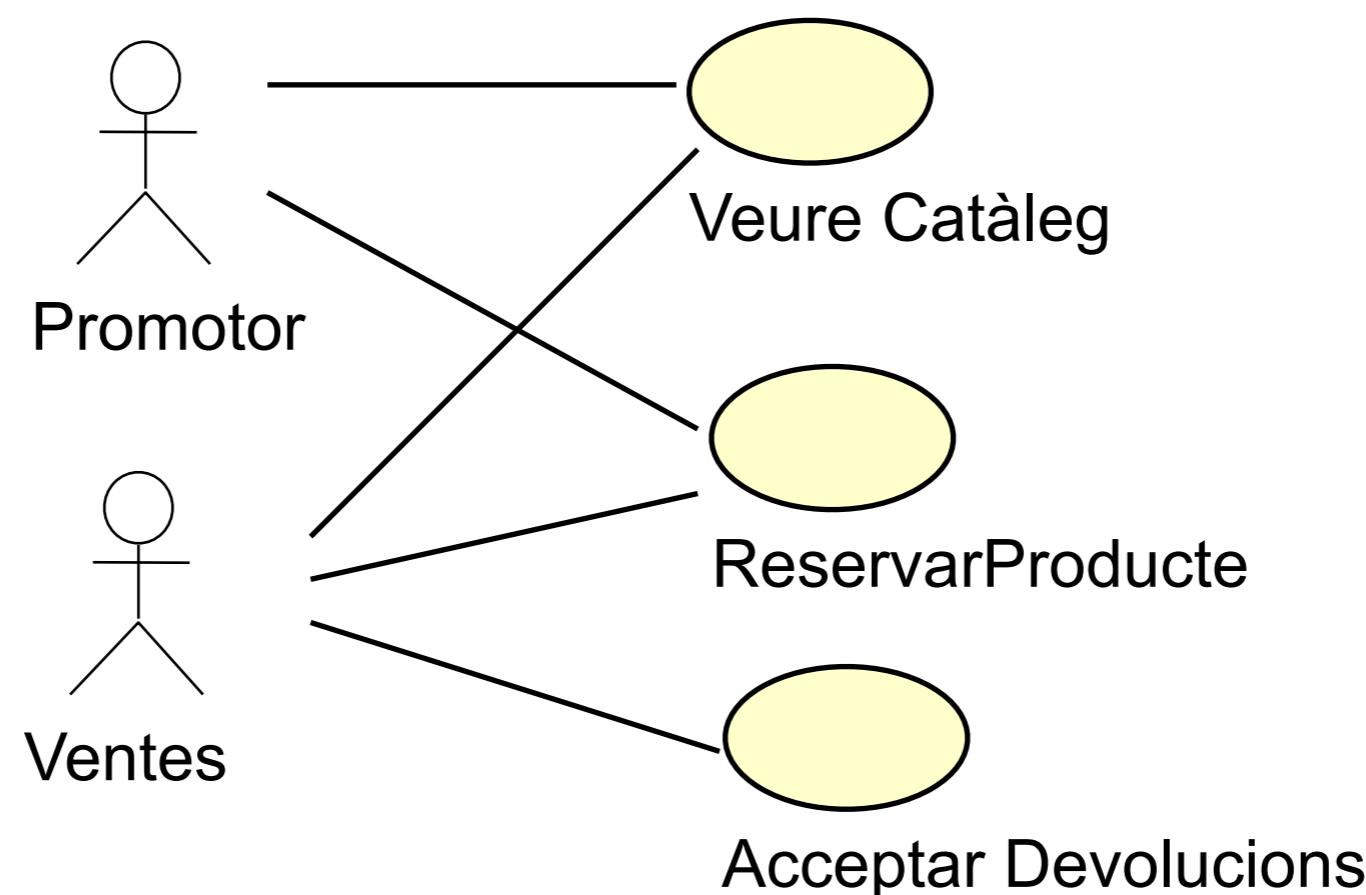
- Varis usuaris poden tenir el mateix rol
- Un actor pot intervenir en diferents casos d'ús
- Un actor necessita i/o participa en el cas d'ús
- **El temps pot ser un actor**

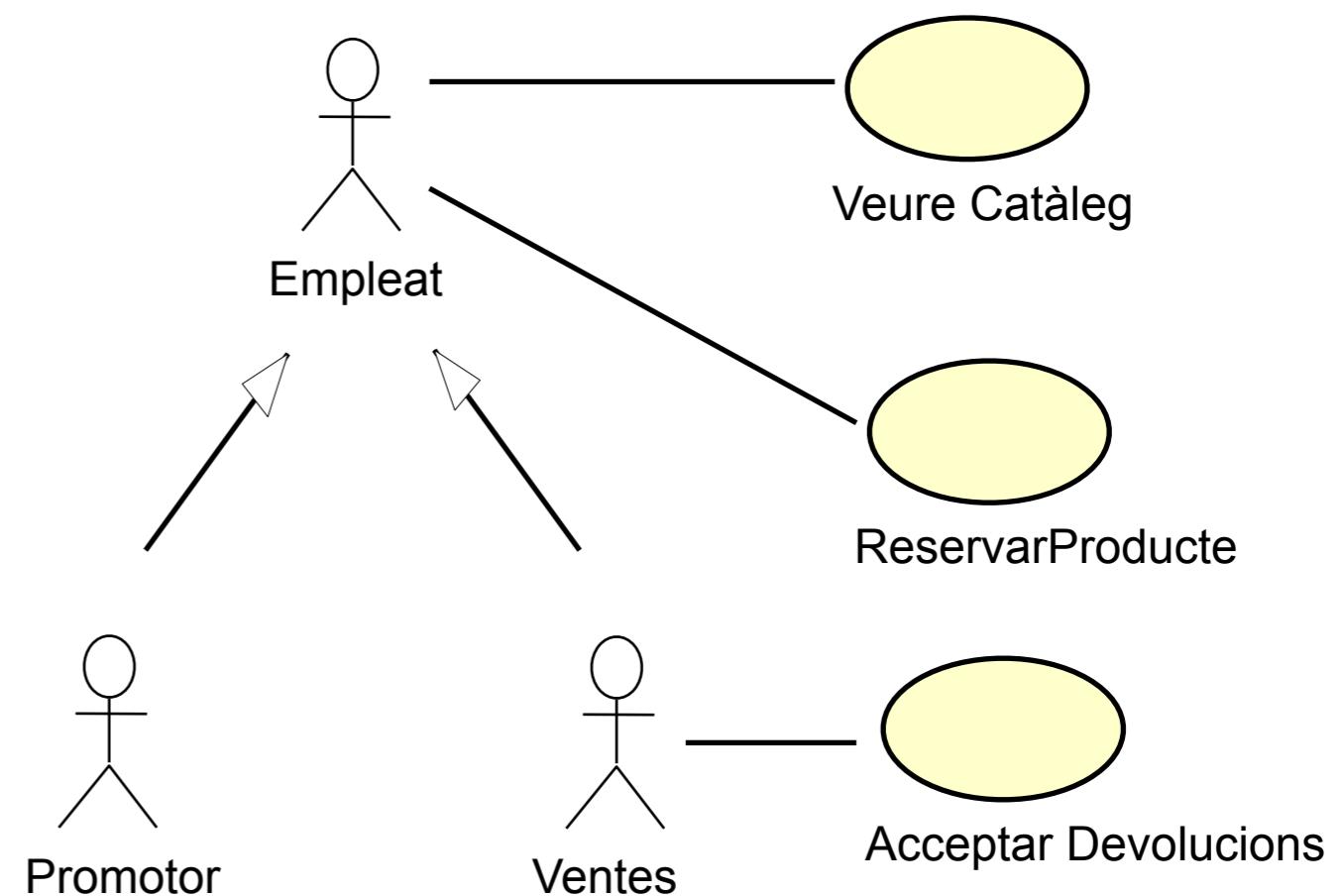
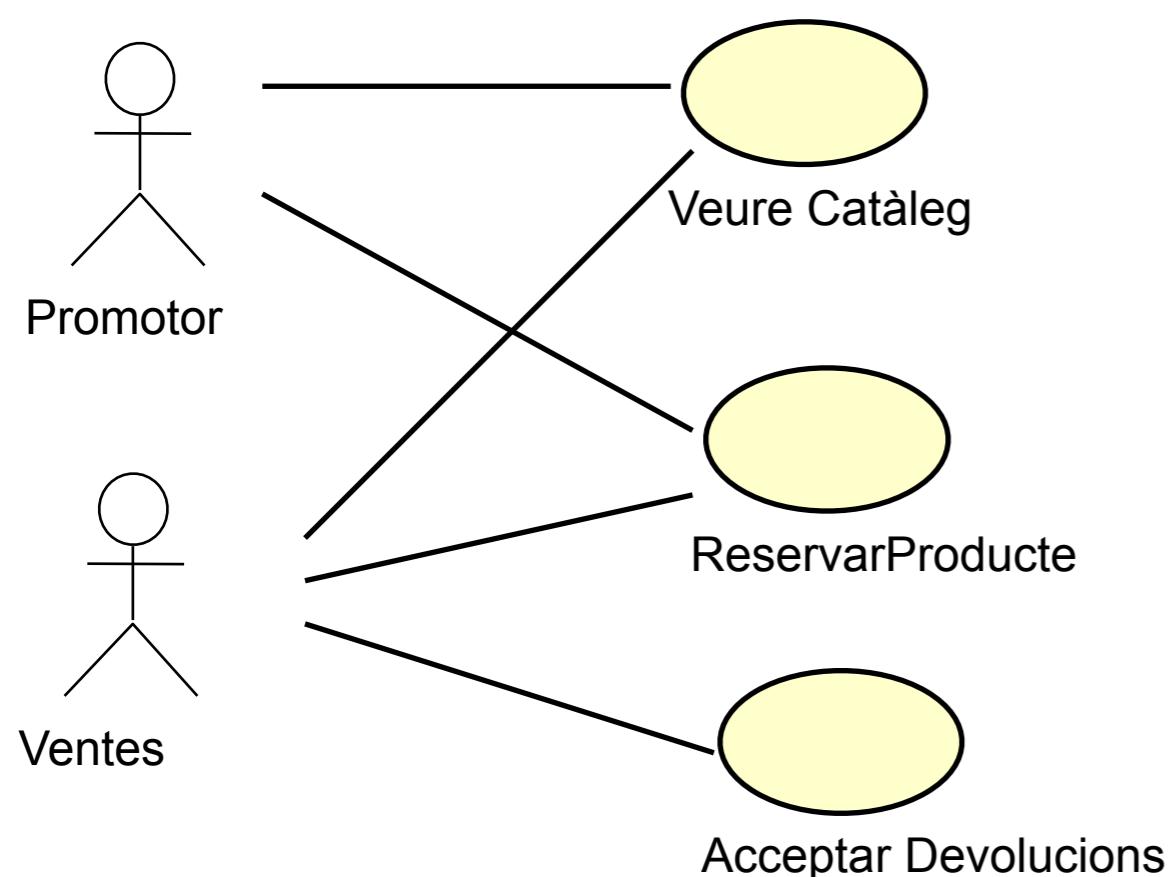
[Exemple de Cas d'ús textual \(enllaç al Campus Virtual\)](#)

Generalització d'actors

Exemple sense utilitzar herència en els actors

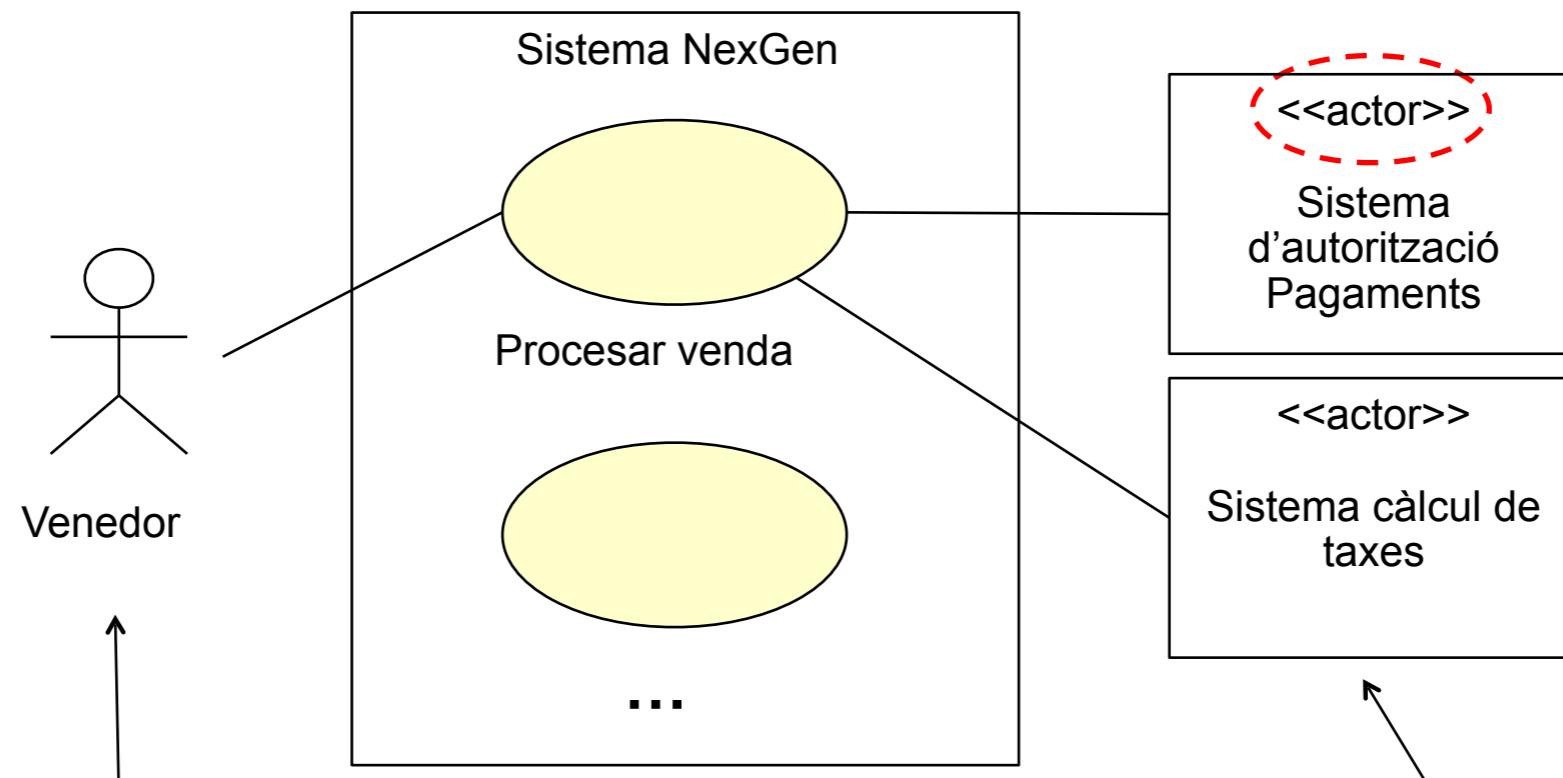

Generalització d'actors

Diagrama de casos d'ús i estereotips

Estereotip: Mecanisme per a classificar un element UML. Es denota mitjançant cometes franceses <<actor>> ó <<sistema>>, etc.

Actors primaris a l'esquerra

Actors de suport a la dreta

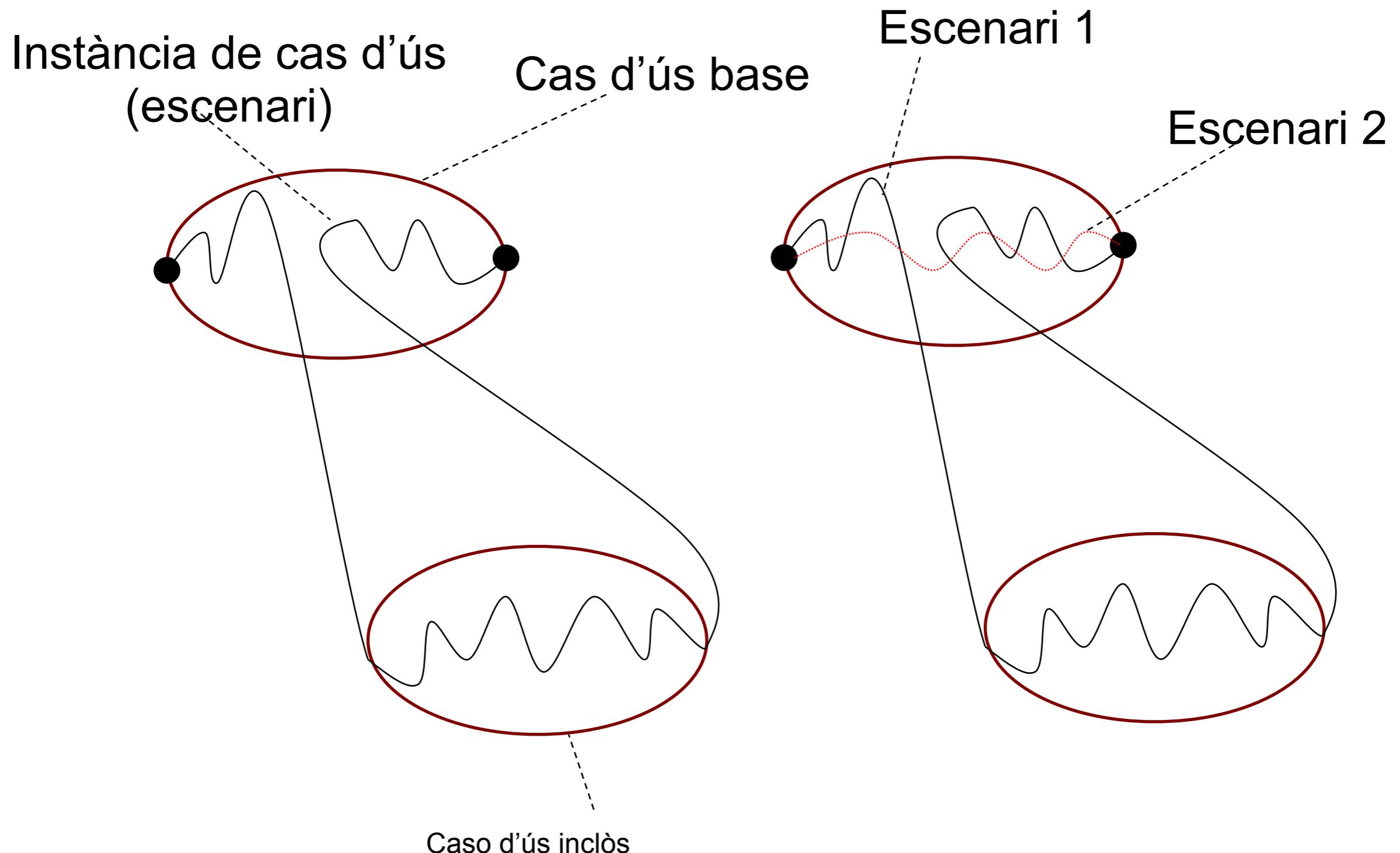
2.2. Especificació: Diagrama de casos d'ús

Diagrama de Casos d'Ús (DCU). És el diagrama que engloba tots els casos d'ús del sistema i els seus actors.

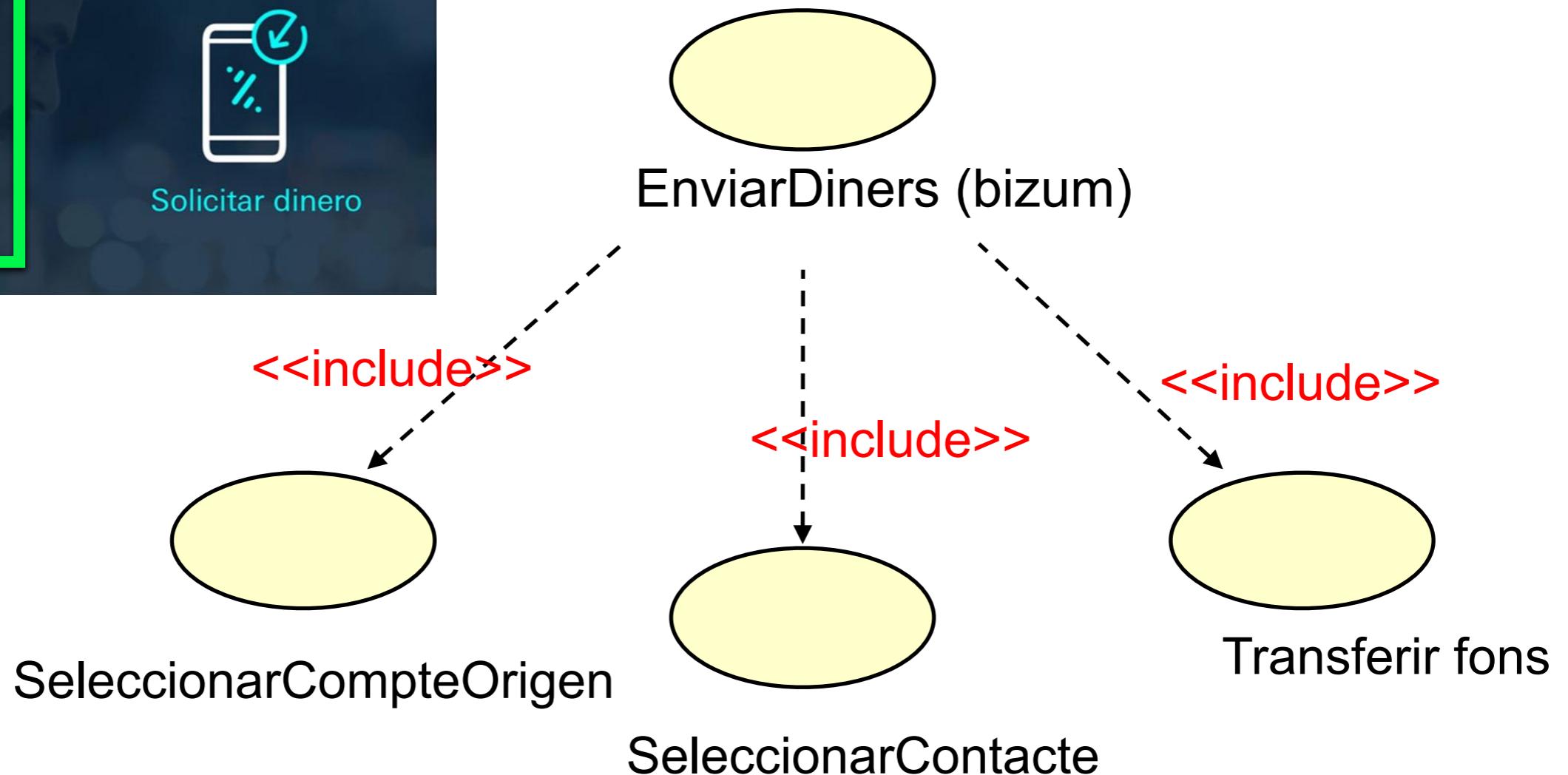
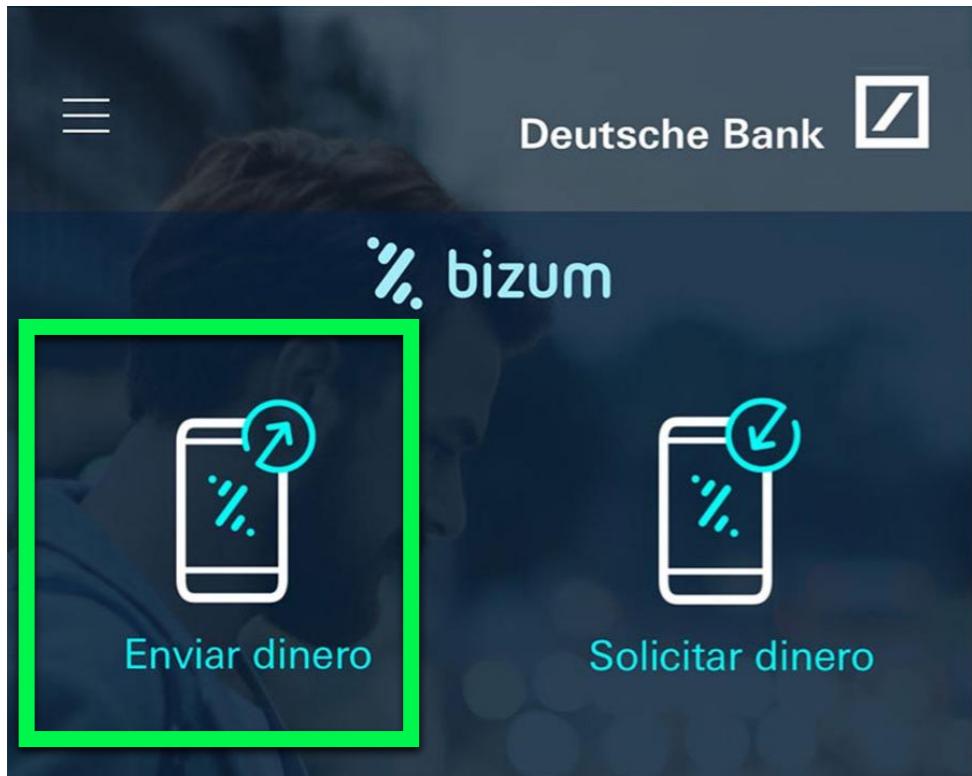
Especifica les **relacions entre casos d'ús**:

- Inclusió
- Extensió
- Herència

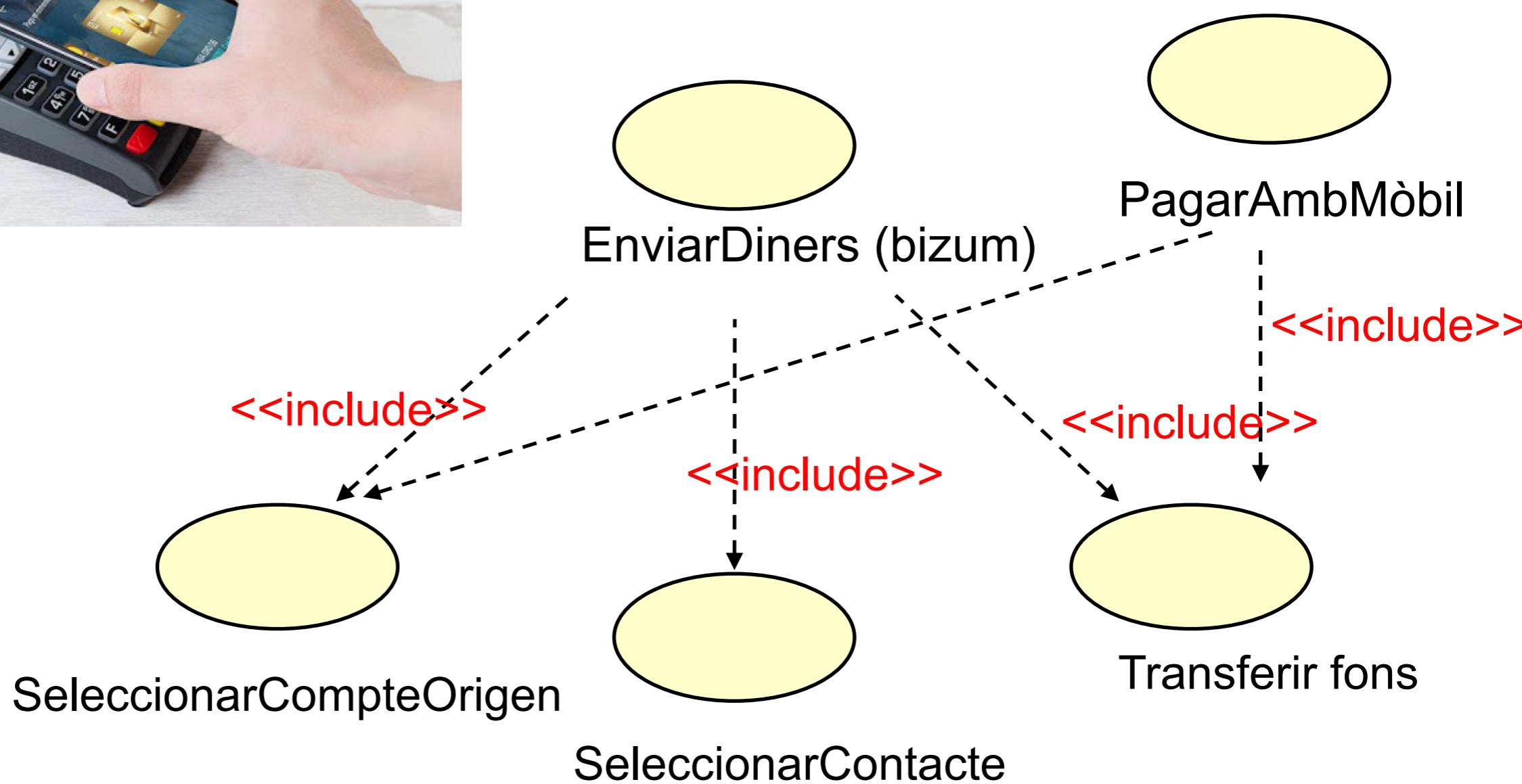
Relació d'inclusió

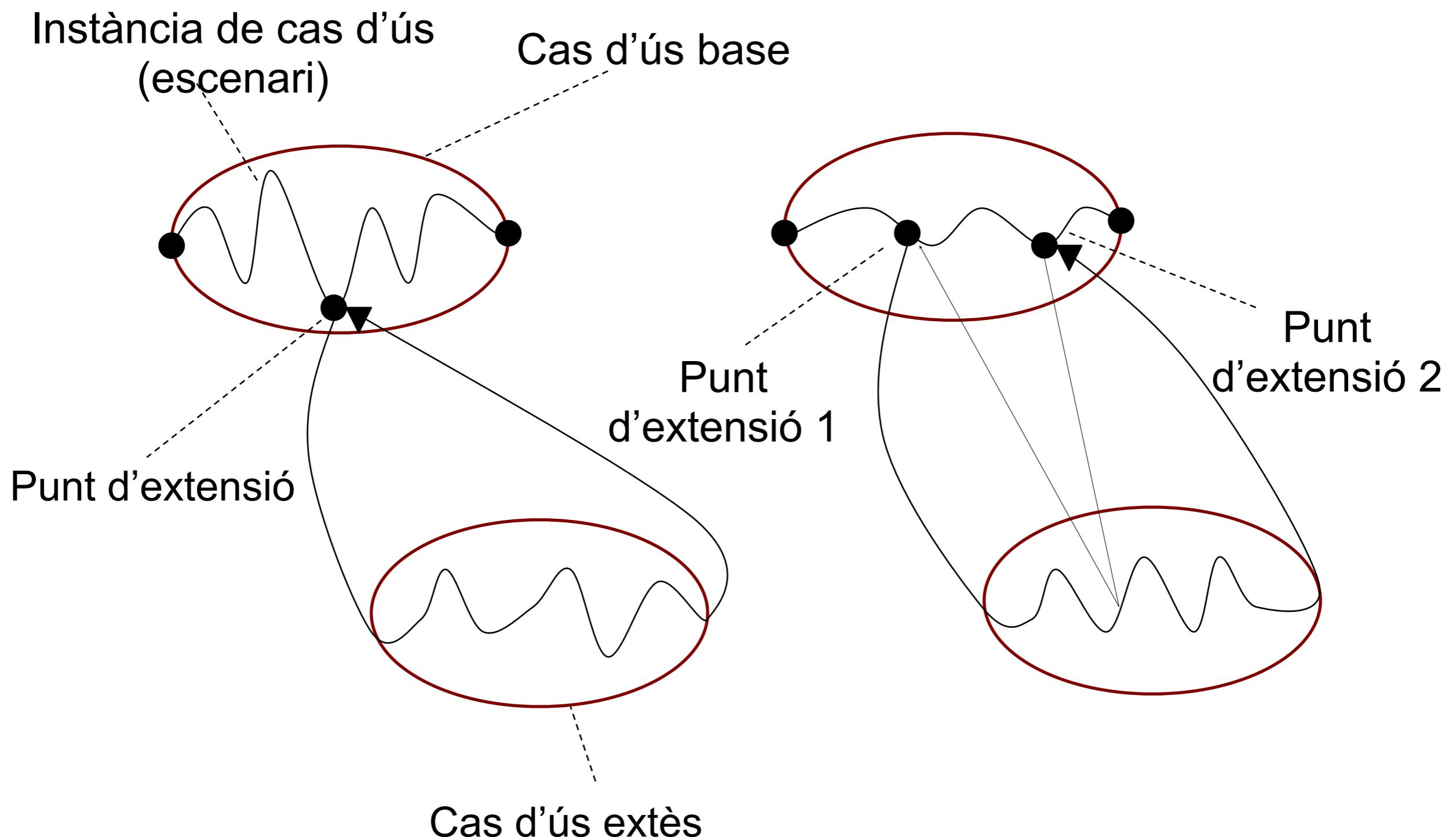
Exemple inclusió

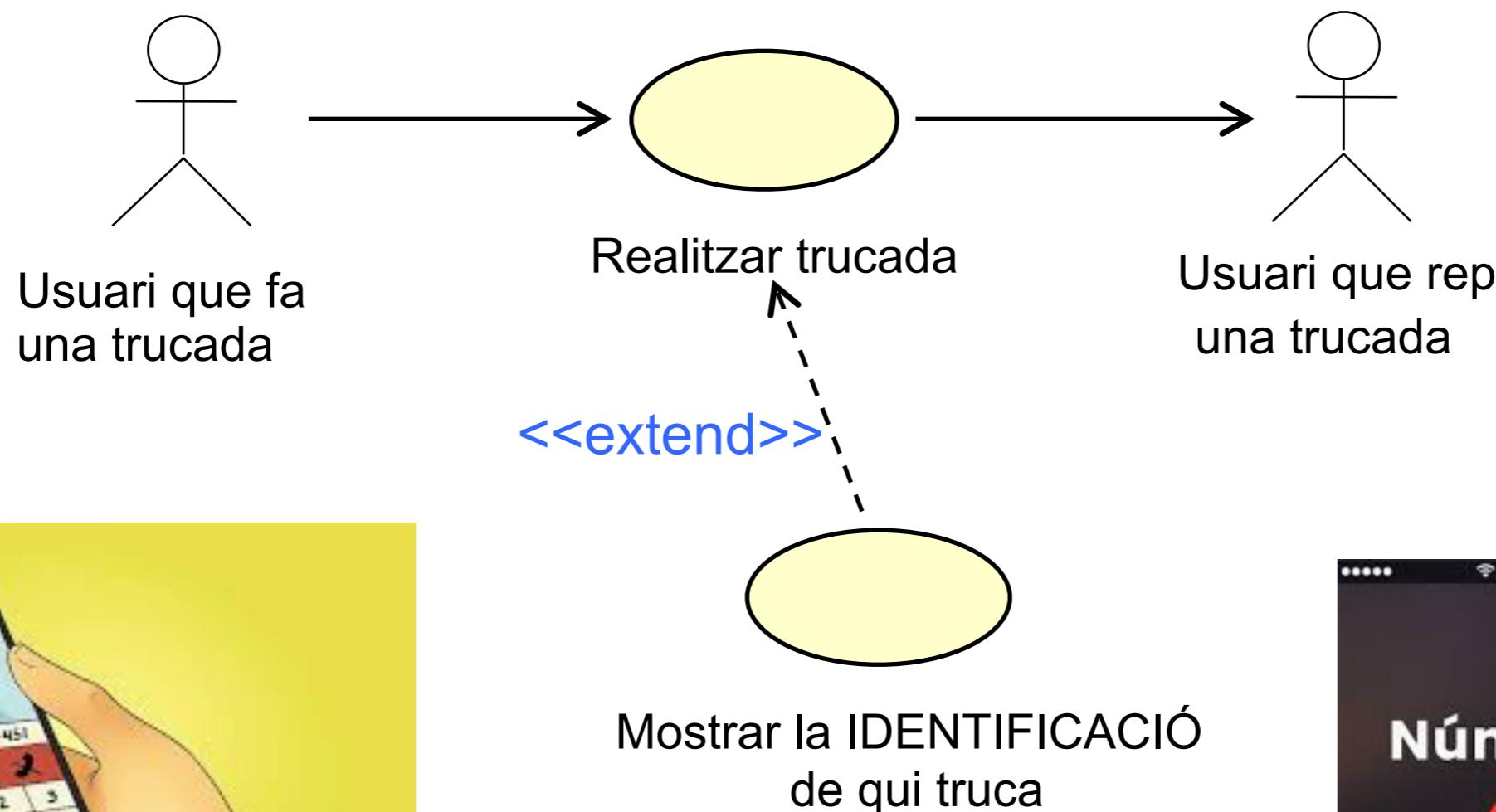
Exemple inclusió

Relació d'extensió

Exemple extensió

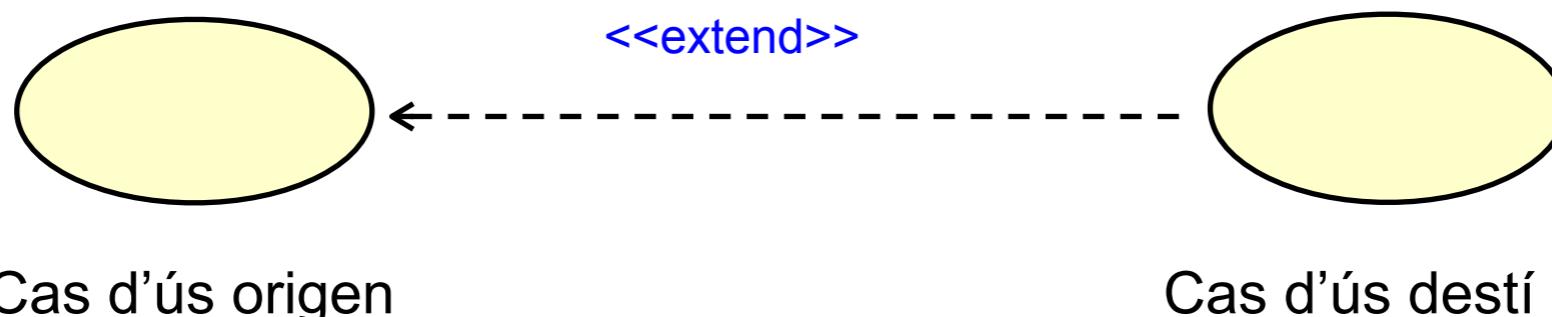

Relació entre casos d'ús

- **Inclusió** : una instància del cas d'ús origen inclou també el comportament descrit pel cas d'ús destí

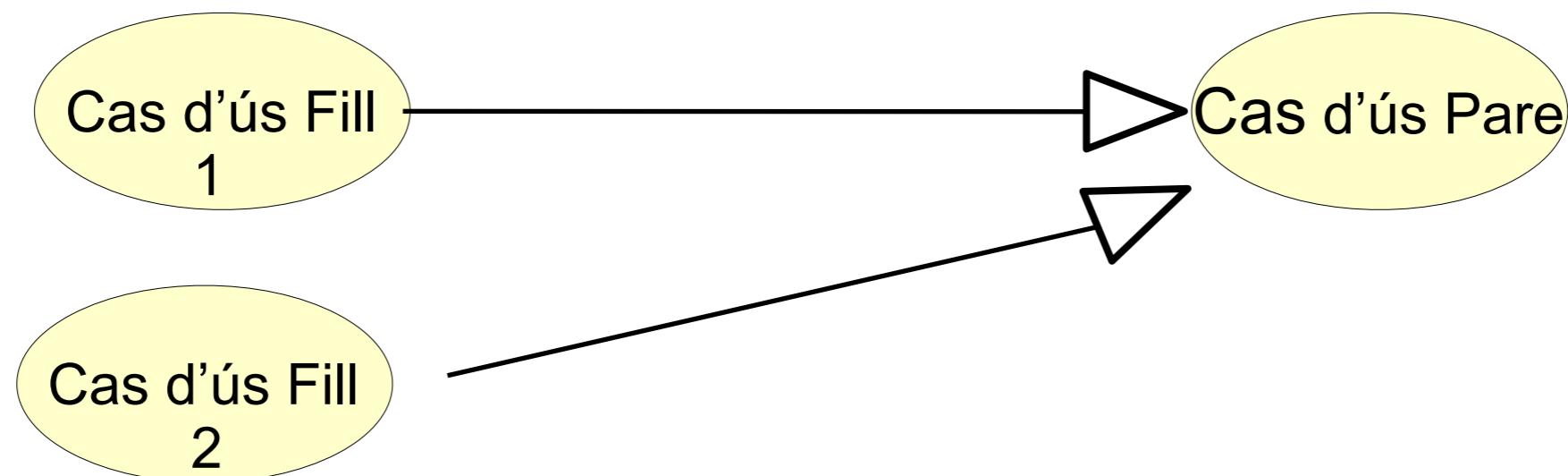
- **Extensió** : el cas d'ús origen estén el comportament del cas d'ús destí

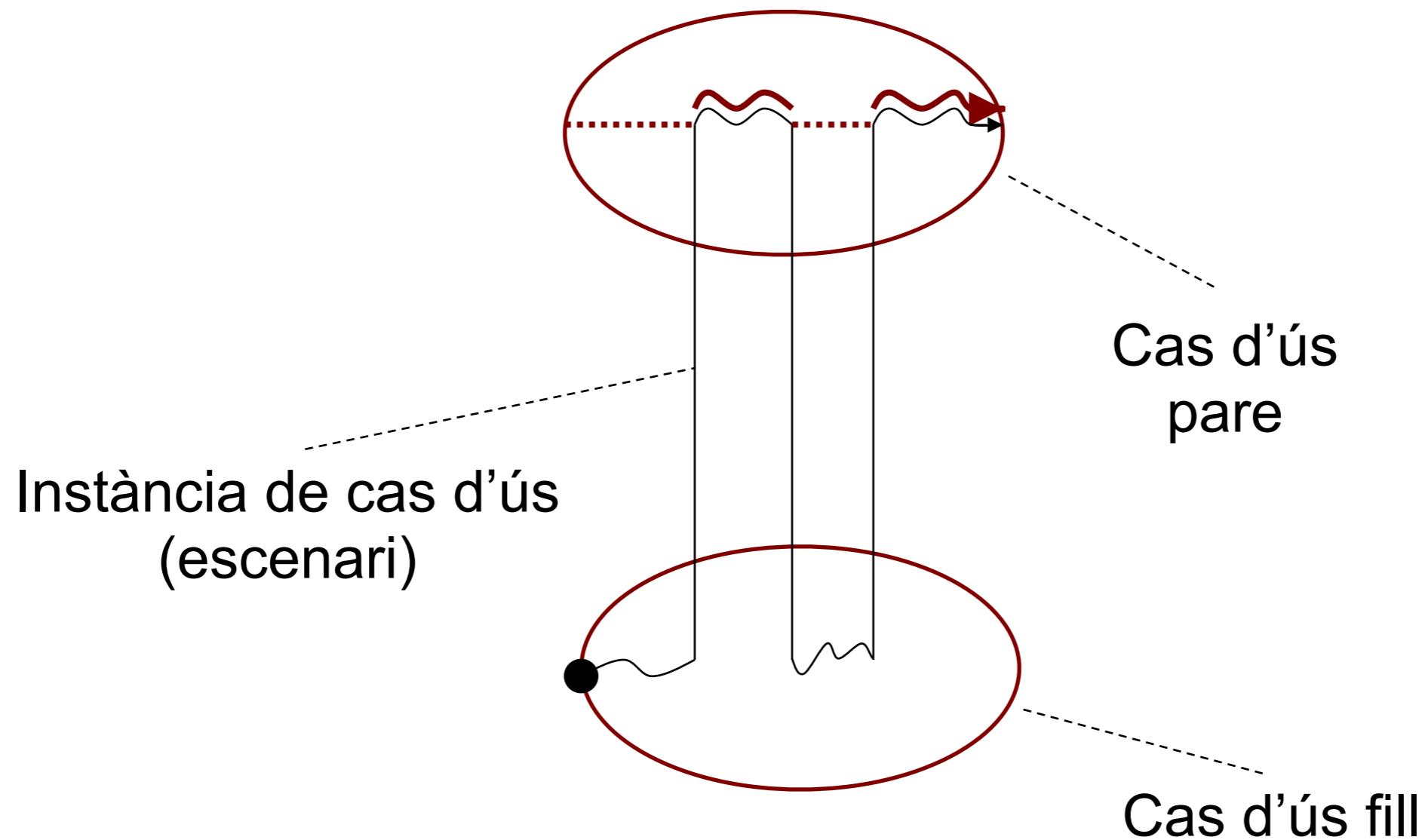
<<include>> va reemplaçar al denominat <<uses>>

Relació de generalització

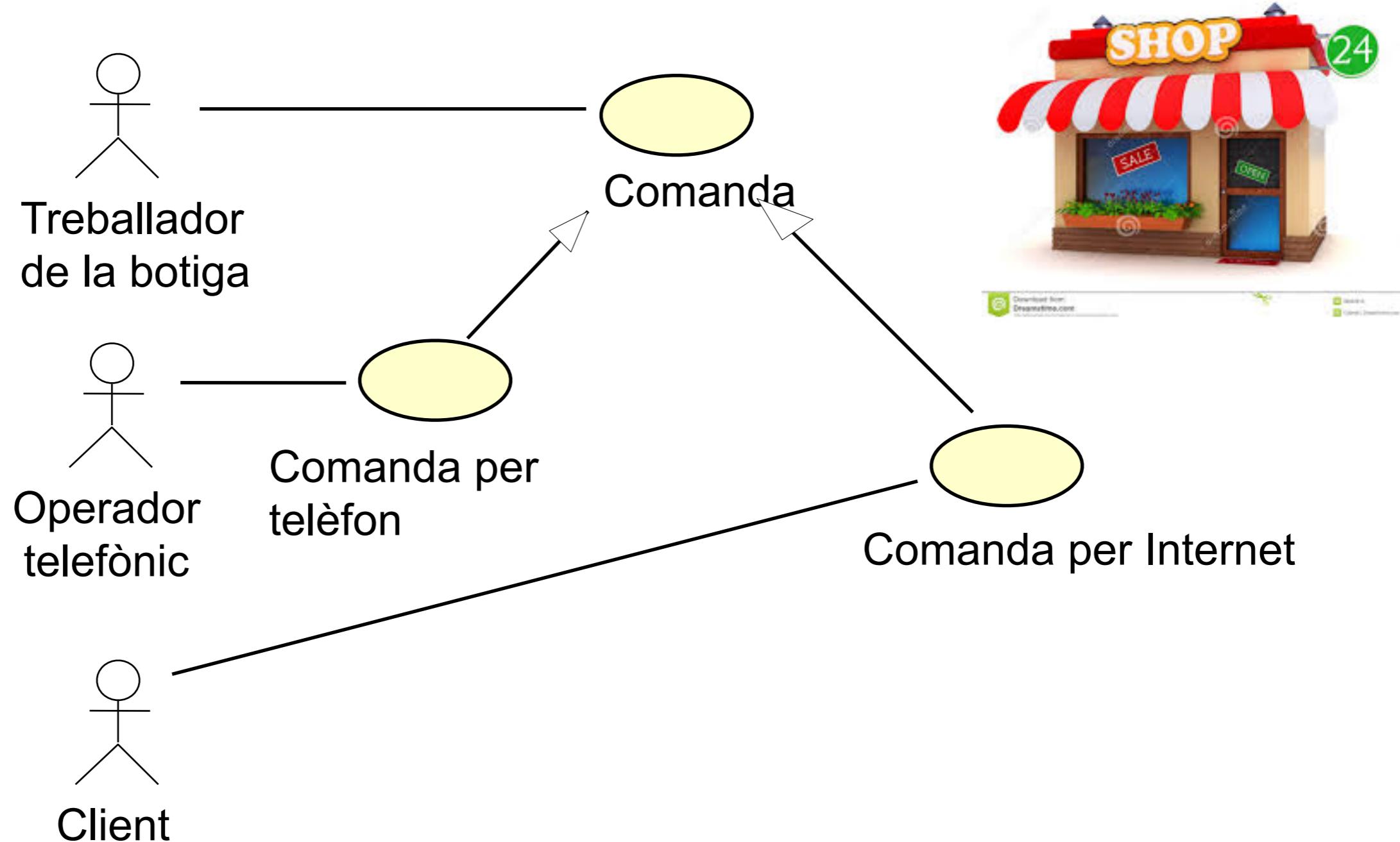
Herència : el cas d'ús origen hereta l'especificació del cas d'ús destí i possiblement la modifica i/o amplia. Normalment s'úsa per a indicar diferents bifurcacions de les interaccions de l'actor i el sistema, totes elles incloses en el cas d'èxit.

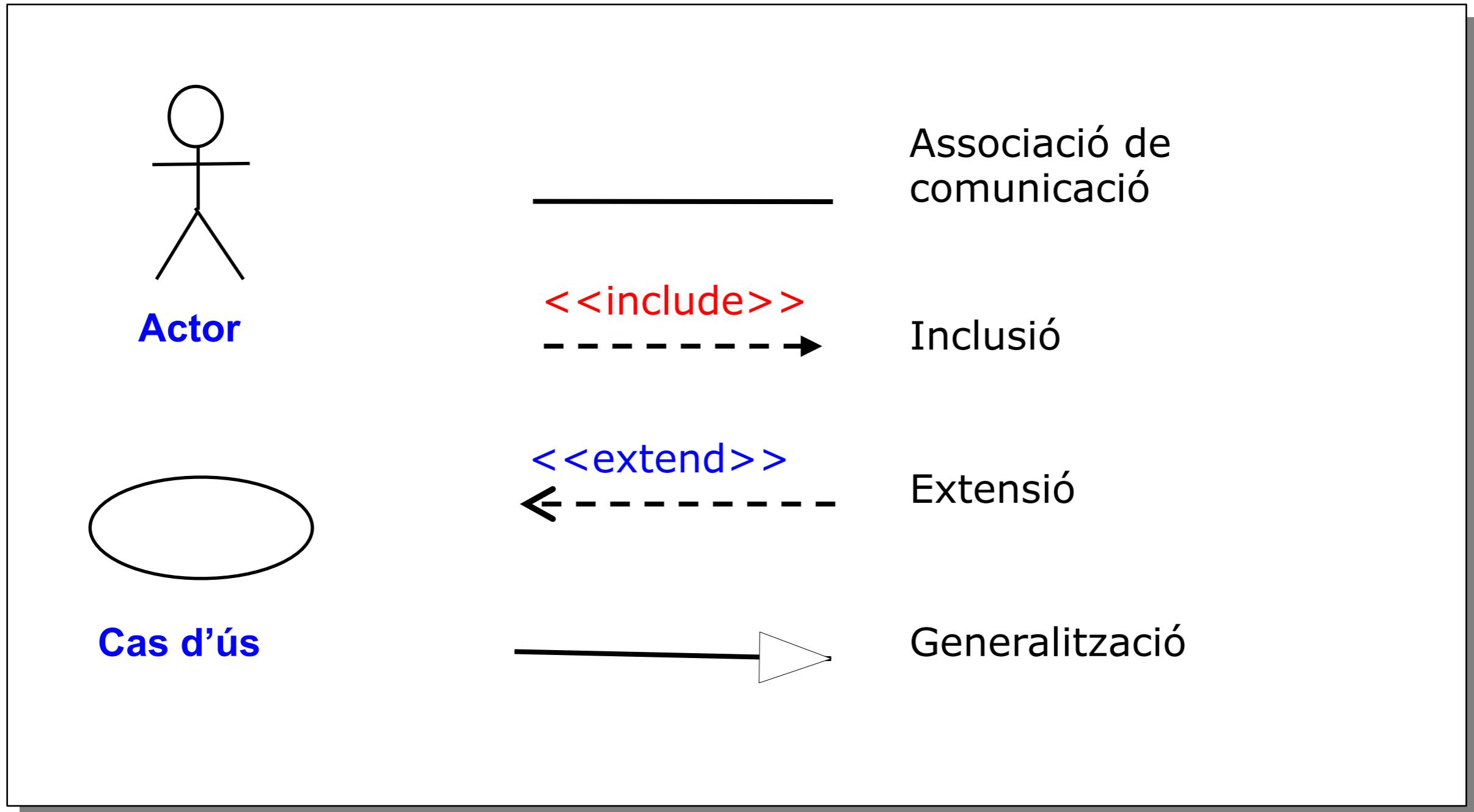
Relació de generalització

Exemple generalització casos d'ús

Resum

2.2. Especificació: Casos d'ús

Cas d'ús (Use Case). És una descripció de la seqüència d'interaccions entre actors externs i el sistema, orientades a satisfer un objectiu d'un actor"

[D. Bredemeyer]

Exemple de cas d'ús: treure diners d'un caixer automàtic

- seqüència d'esdeveniments

- Interacció necessària per extreure diners amb la targeta de l'entitat

- actors

- el client
- el rellotge
- el servei d'autorització de crèdit
- l'empleat

Elements del cas d'ús

Escenari. És una seqüència específica d'accions i interaccions entre actors i el sistema sota discussió. També es denomina instància de cas d'ús.

Exemples: *conjunt d'accions per extreure diners de la targeta,*
conjunt d'accions per haver superat el límit disponible o
conjunt d'accions per trobar-se el caixer fora de servei.

- Es una història particular d'un cas d'ús (**instància**)
- **Tipus d'escenaris:**
  - Principal
  - Alternatiu
  - Excepcional

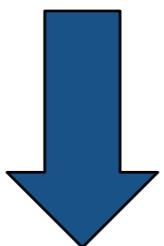

Poden portar a l'**èxit** o al **fracàs** del cas d'ús

2.2. Especificació: Casos d'ús

- S'inclouen tots els passos i variacions descrites en detall. S'inclouen seccions de suport.

S'utilitza una plantilla o fitxa que conté tots els detalls:

1. Pròleg
2. Escenari principal
3. Escenaris alternatius
4. Finalització

Estructura d'un cas d'ús: Format d'una columna, plantilla usecuses.org

Plantilla usecuses.org (Larman): CU_Identificador: Nom del Cas d'Ús

- Resum (breu descripció)
- Actor Principal
- Persones involucrades i Interessos
- Precondicions
- Postcondicions

• Escenari Principal (Flux Bàsic)

• Extensions (Flux Alternatiu)

- Requisits especials
- Tecnologia i llista de variacions de dades
- Freqüència
- Qüestions obertes

1.Pròleg

2.Escenari principal

3.Extensions

4.Finalització

Estructura d'un cas d'ús:

Pròleg

- **Actor primari.** L'actor principal que sol·licita els serveis del sistema per satisfer un objectiu
- **Interessats i interessos.** En el cas d'ús ha d'aparèixer allò que els interessa
- **Precondicions.** Especifiquen la situació abans de començar un escenari en el cas d'ús
- **Postcondicions.** Especifiquen la situació després d'acabar l'escenari per a que es consideri èxit. Han de satisfer a tots els interessats.

Exemple “Realitzar Venda”

Pròleg:

Resum: Un client arriba al Terminal de Punt de Venda amb un conjunt d'articles. El caixer registre els articles i es genera el tiquet. El client paga en efectiu i recull els articles.

Actor Principal: Caixer

Personal Involucrat i interessos:

- Caixer: vol entrades precises, ràpides i sense errors de pagament
  - Companyia: vol registrar transaccions i satisfer als clients.
  - ...
- **Precondició:** El caixer s'identifica i autentica
  - **Postcondicions:** Es registra la venda. Es calcula l'import. S'actualitza la comptabilitat i inventari...

Estructura d'un cas d'ús: Escenari Principal o Flux bàsic

- S'han de retardar totes les frases condicionals a la secció d'extensions: Mostra només l'escenari d'èxit
- L'escenari registra 3 tipus de passos:
  - Interacció entre/dels actors
  - Una validació (normalment per part del sistema)
  - Un canvi d'estat (per exemple, emmagatzemar o modificar alguna cosa)

Exemple “Realitzar Venda”

Flux Bàsic:

1. El **Client** arriba al Terminal de Punt de Venda amb els articles
2. El **Caixer** inicia una nova venda
3. El **Caixer** introduceix el identificador de cada article
4. El **Sistema** registra la línia de venda i presenta la descripció de l'article, preu i suma parcial

El **caixer** repeteix els passos 3 i 4 fins que s'indiqui

5. El **Sistema** presenta el total
6. El **Caixer** li diu al **Client** el total a pagar
7. El **Client** paga amb targeta, i el **Caixer** gestiona el pagamento
8. El **Sistema** registra la venda completa i actualitza Inventari
9. El **Sistema** presenta rebut

Estructura d'un cas d'ús: Extensions o Flux alternatiu

Indiquen la resta d'escenaris, bé d'èxit o de fracàs

- Es componen de dues parts:
  - **Condició.** Ha de ser alguna cosa que pugui ser detectat pel sistema o per un actor
  - **Gestió.** Pot ser un pas o una seqüència de passos.
- Si una extensió és molt complexa hauria de convertir-se en un cas d'ús
- Es pot definir una extensió com possible en tots els passos mitjançant l'ús del comodí *

Exemple “Realitzar Venda”

Flux Alternatiu:

Extensions:

3a. Identificador no vàlid

1. El **Sistema** senyala l'error i rebutja l'entrada

3-6a. El **Client** demana eliminar un article de la compra

1. El **Caixer** introduceix el identificador a eliminar

2. El **Sistema** actualitza la suma

...

7a. Pagament en efectiu

1. El **Caixer** introduceix la quantitat donada pel Client

2. El **Sistema** mostra la quantitat a tornar

...

*a. En qualsevol moment el **Sistema** falla.....

Estructura d'un cas d'ús: Finalització

- **Requisits especials.** Inclou característiques com eficiència, fiabilitat, usabilitat i restriccions de disseny
- **Llista de tecnologies i variacions de dades.** Són variacions tècniques al respecte de com es pot fer alguna cosa. **Si conté múltiples passos hauria de ser una extensió.**
  - **Exemple:** Identificar un article mitjançant un lector de codi de barres o teclejant el seu codi.

Exemple “Realitzar Venda”

Finalitzacions:

Requisits especials:

- Interfície d'usuari amb pantalla tàctil en un monitor de pantalla plana. El text ha de ser visible a un metre de distància
- Temps de resposta per autorització de crèdit de 30 seg. El 90% de les vegades

Llista de Tecnologia i variacions de dades:

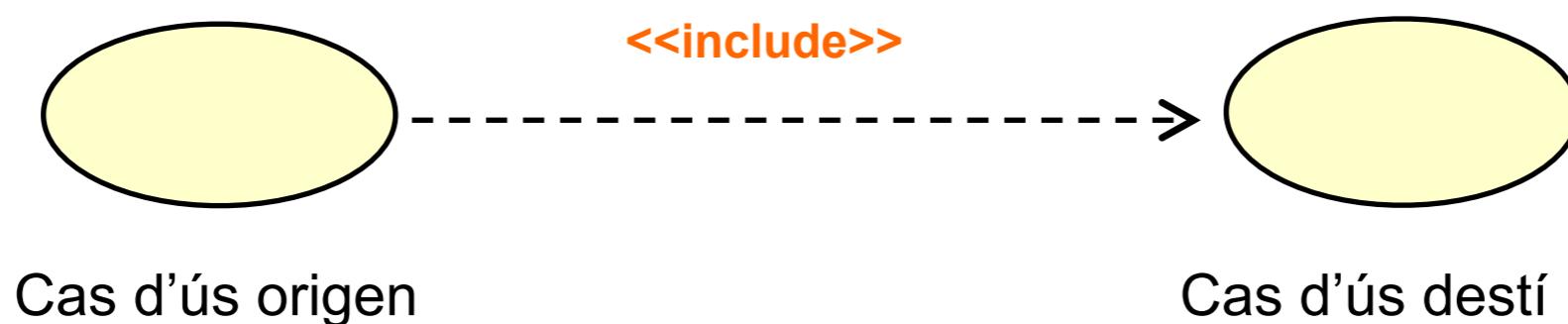
- El identificador podria ser qualsevol esquema de codi UPC, EAN,..
- L'entrada d'informació de la tarja es realitza mitjançant un lector de targes

Qüestions Pendents:

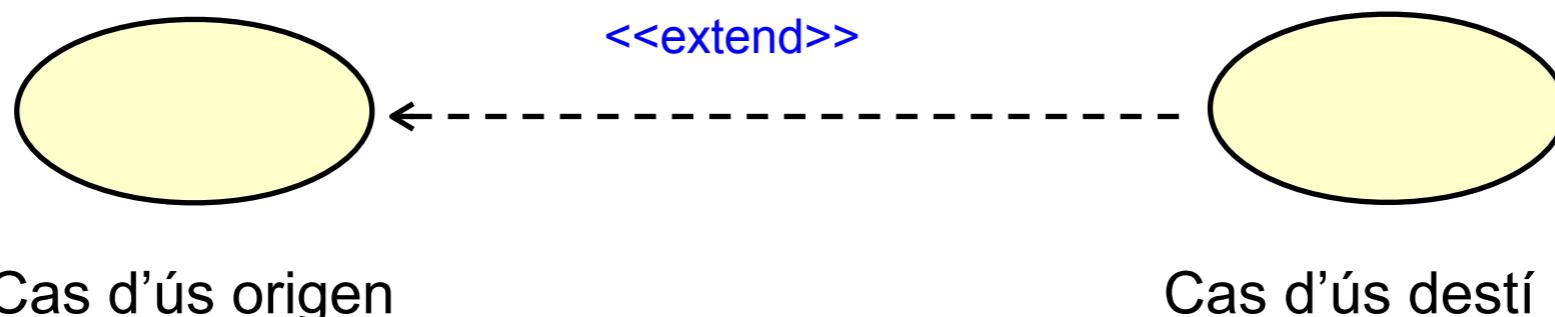
- Explorar qüestions de recuperació d'accisos a serveis remots
- Quines adaptacions són necessàries per diferents negocis?

Relació entre casos d'ús

- **Inclusió** : una instància del cas d'ús origen inclou també el comportament descrit pel cas d'ús destí

- **Extensió** : el cas d'ús origen estén el comportament del cas d'ús destí

<<include>> va reemplaçar al denominat **<<uses>>**

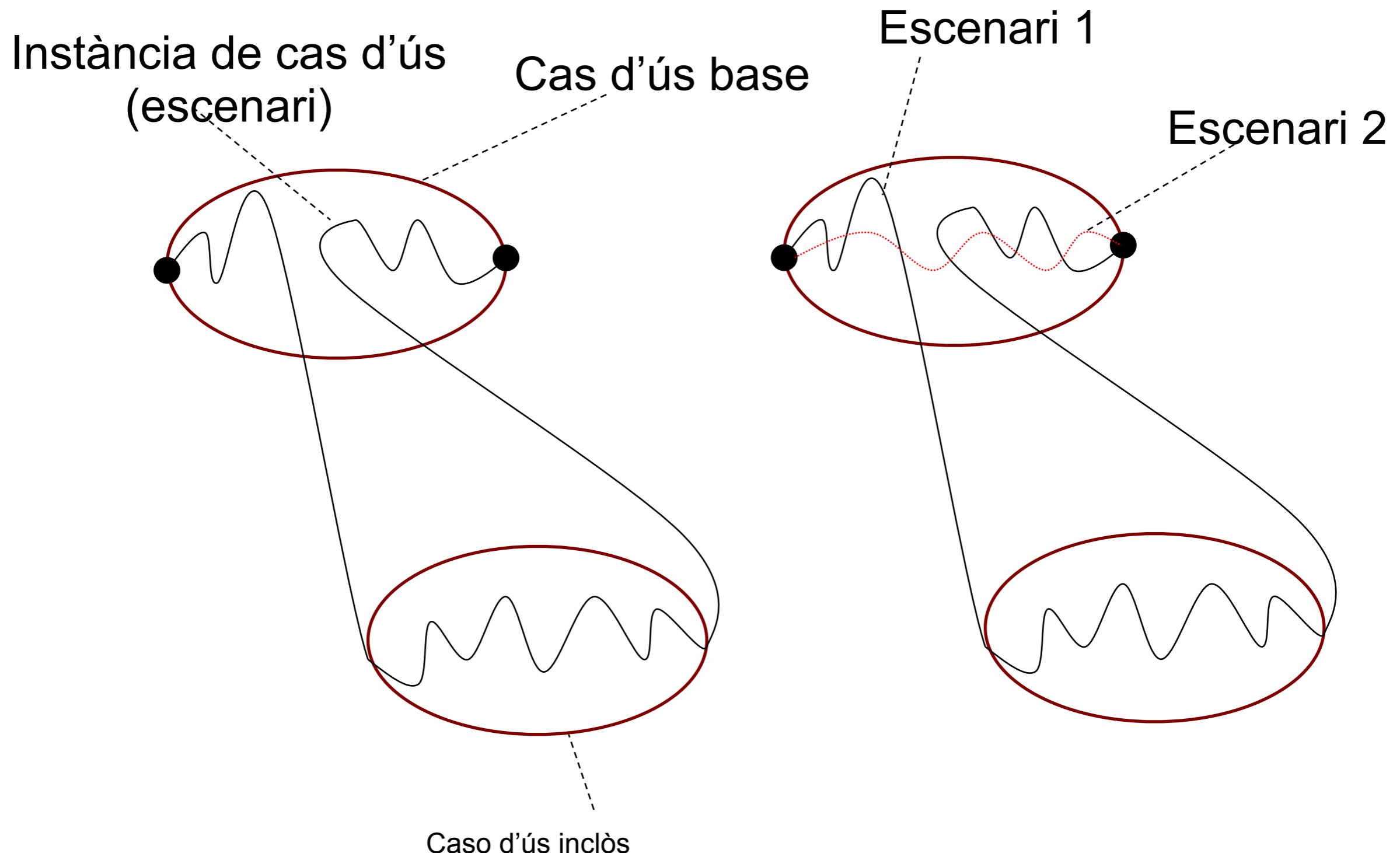
2.2. Especificació: Diagrama de casos d'ús

Diagrama de Casos d'Ús (DCU). És el diagrama que engloba tots els casos d'ús del sistema i els seus actors.

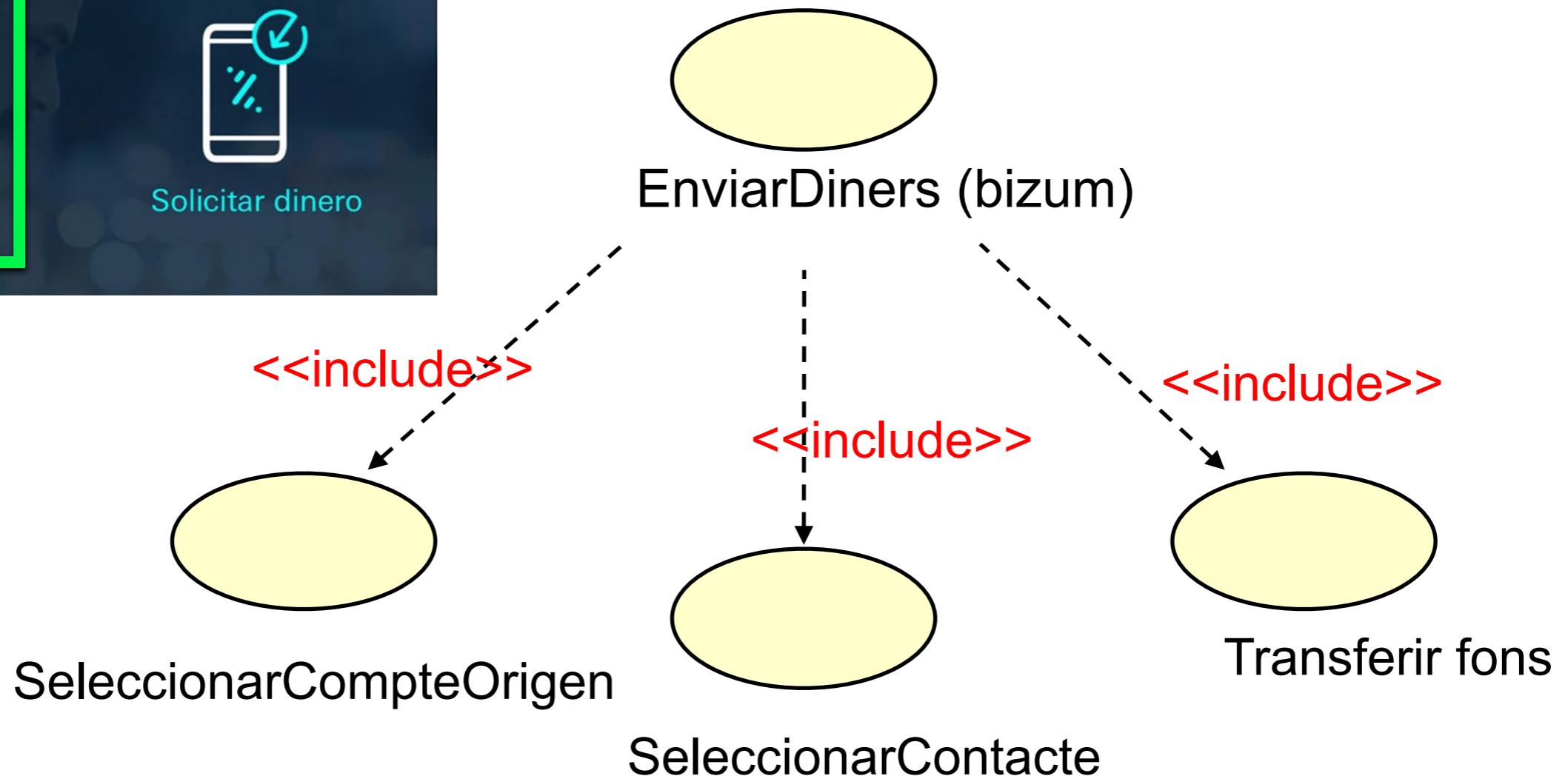
Especifica les **relacions entre casos d'ús**:

- Inclusió
- Extensió
- Herència

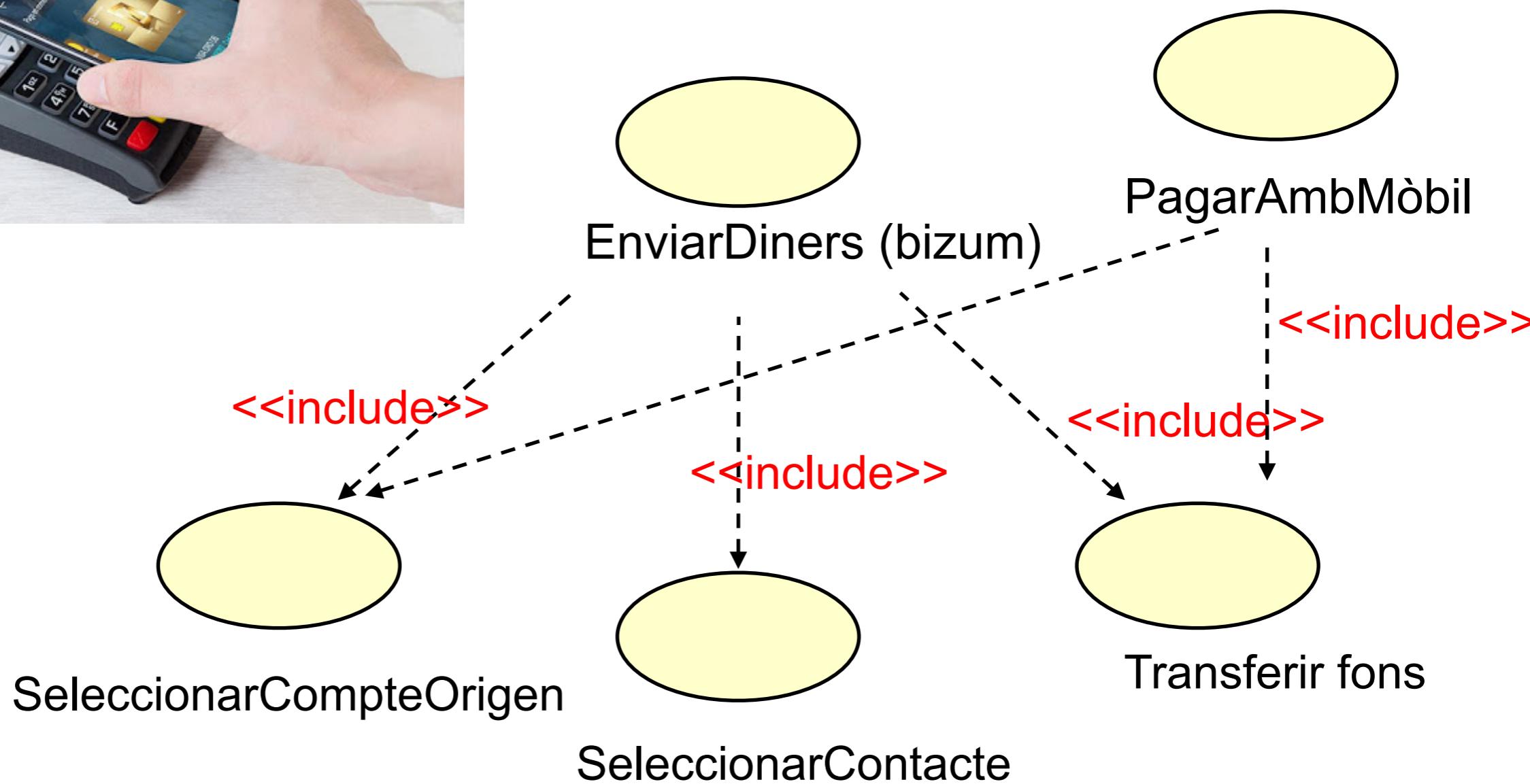
Relació d'inclusió

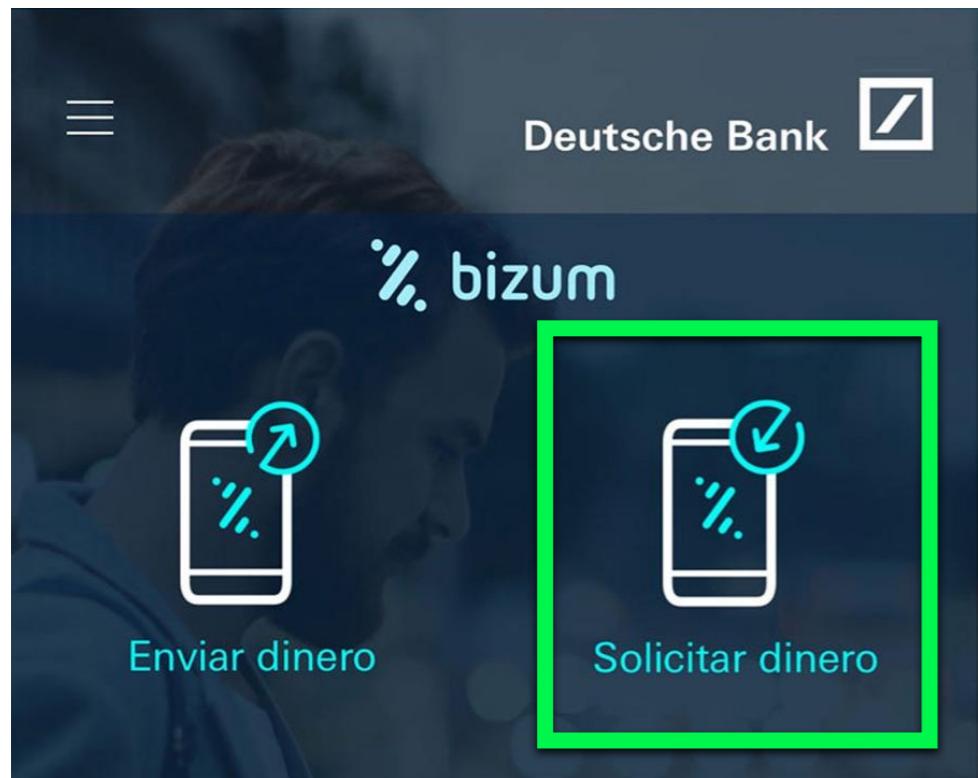
Exemple inclusió

Exemple inclusió

Exemple inclusió

SeleccionarCompteOrigen

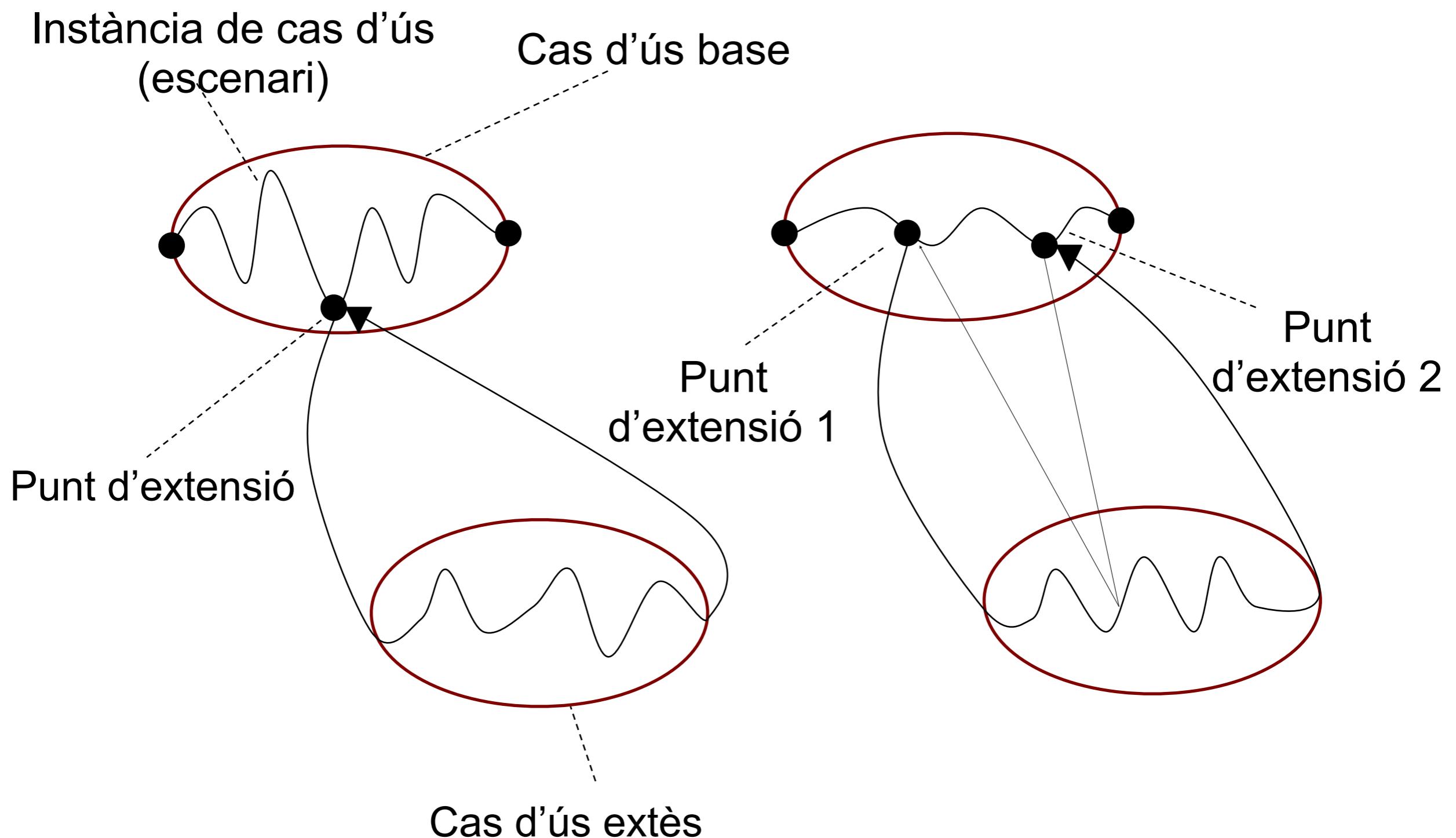
SeleccionarContacte

Sol·licitar Diners (bizum)

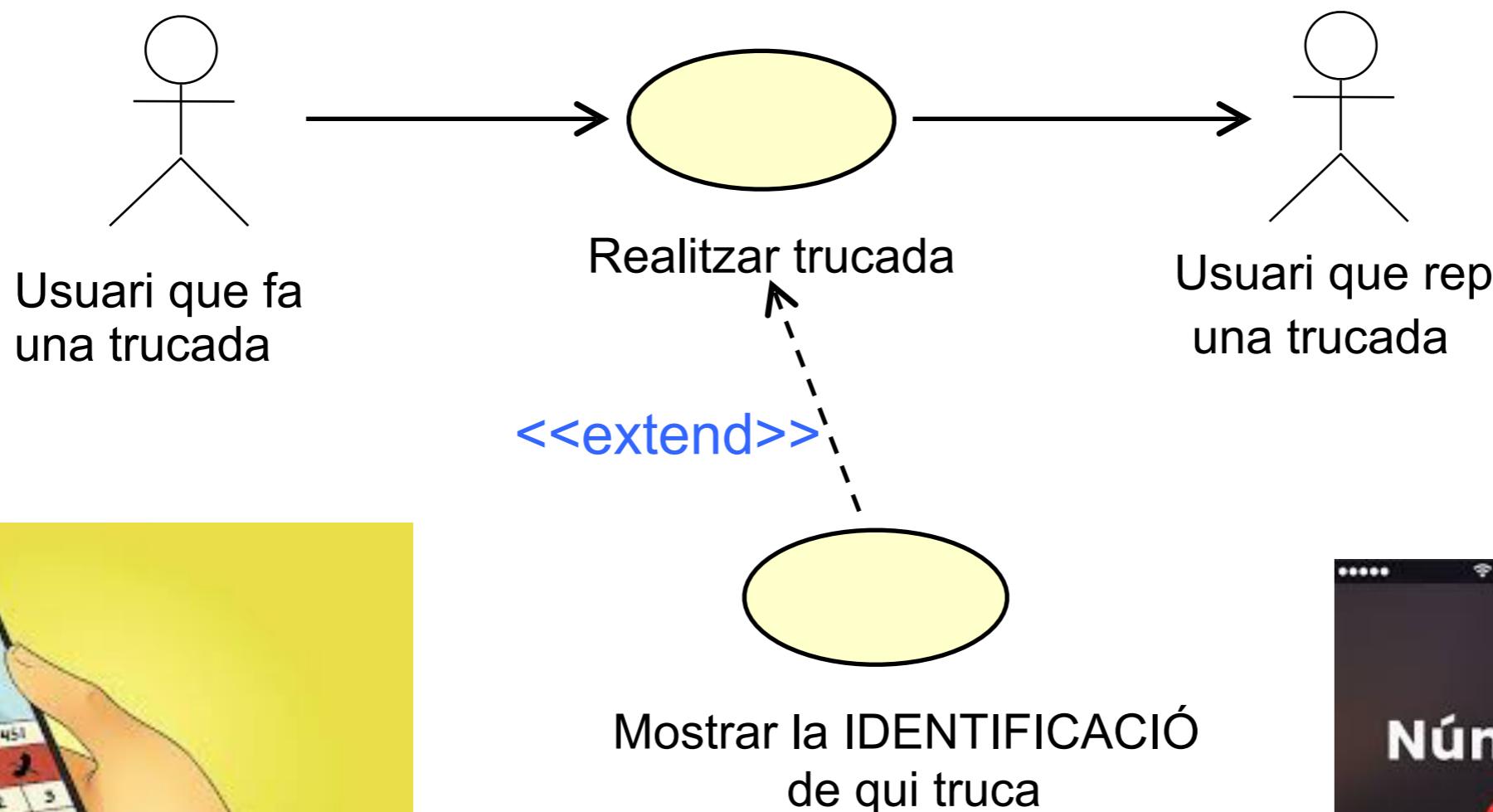
<<include>>

<<include>>

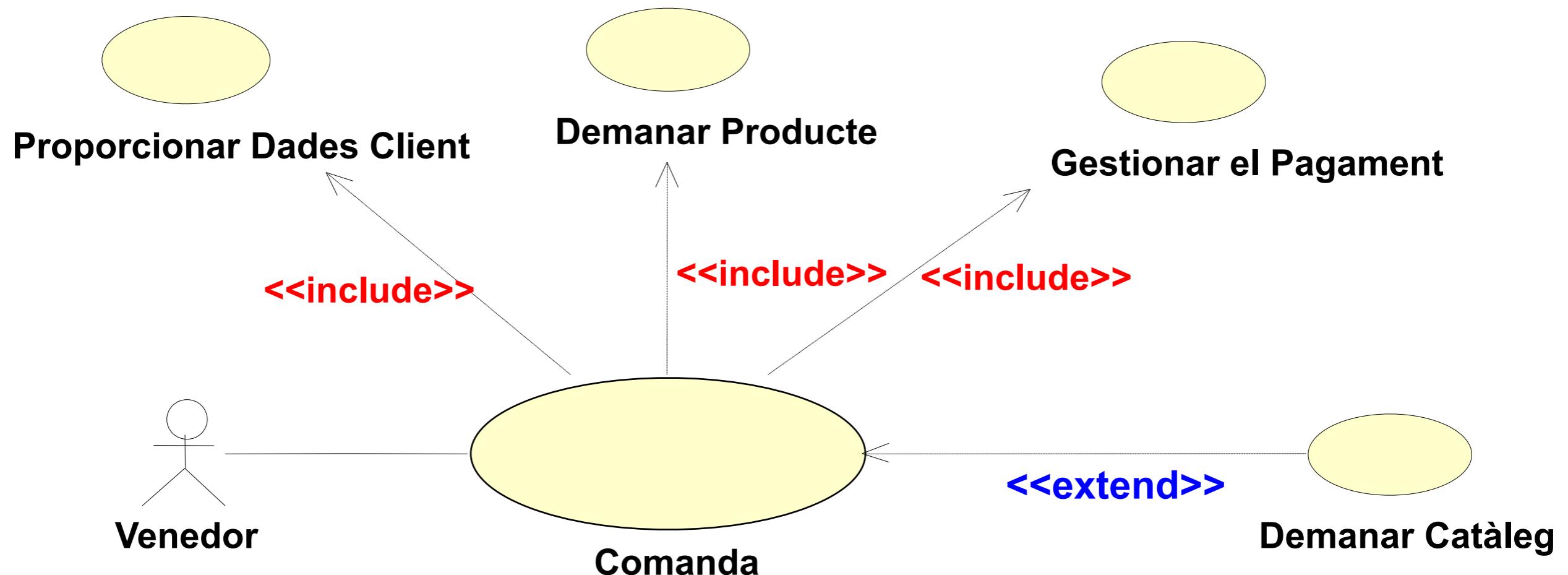
Relació d'extensió

Exemple extensió

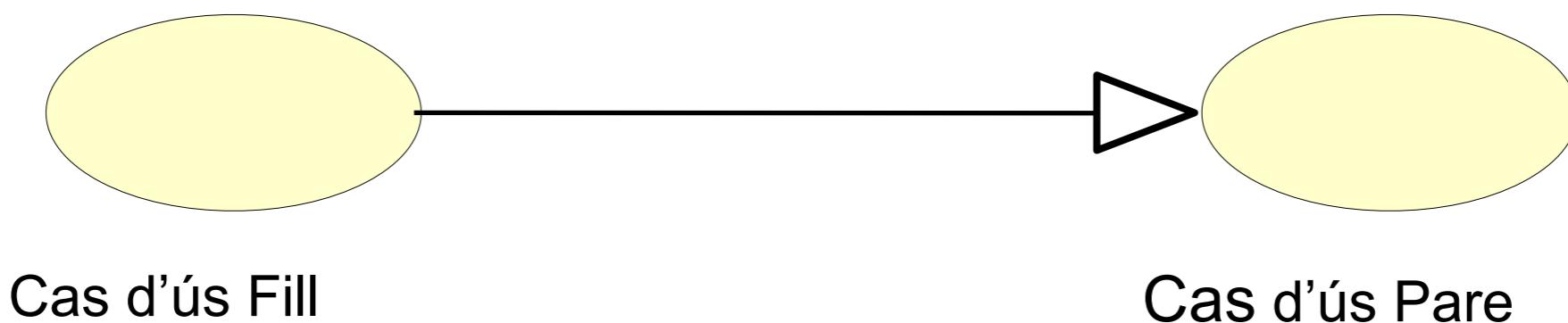

Exemple

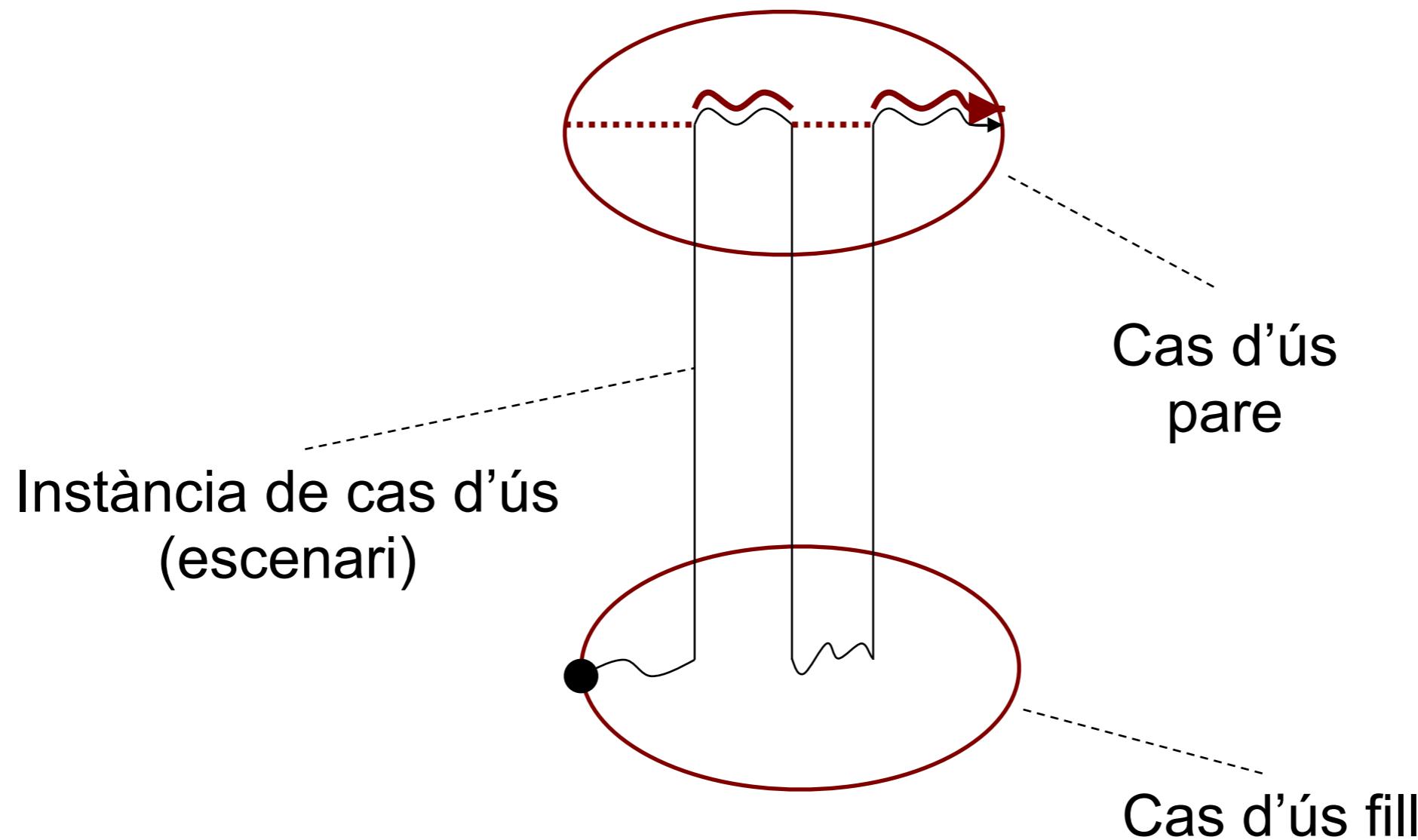

Relació de generalització

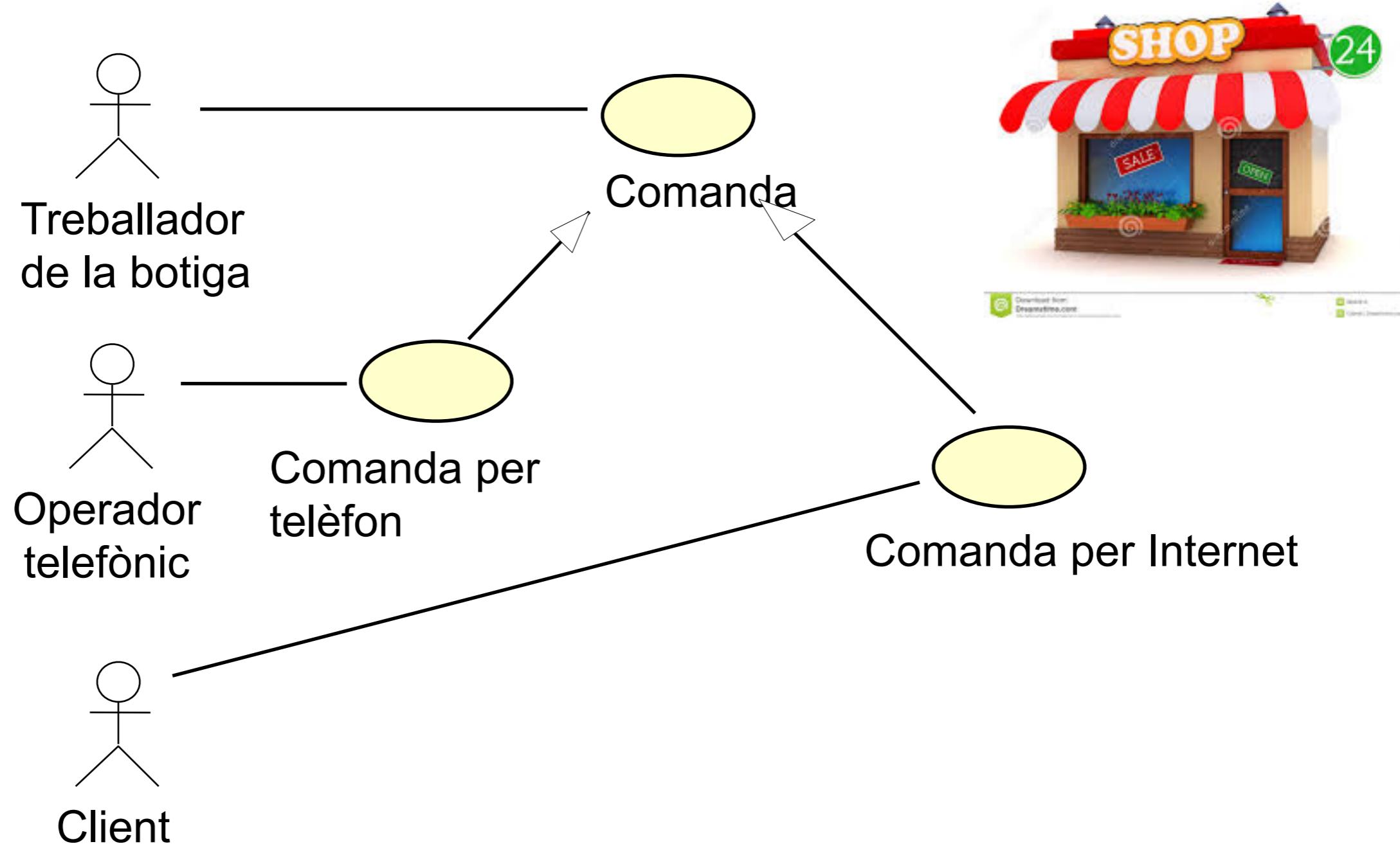
Herència : el cas d'ús origen hereta l'especificació del cas d'ús destí i possiblement la modifica i/o amplia

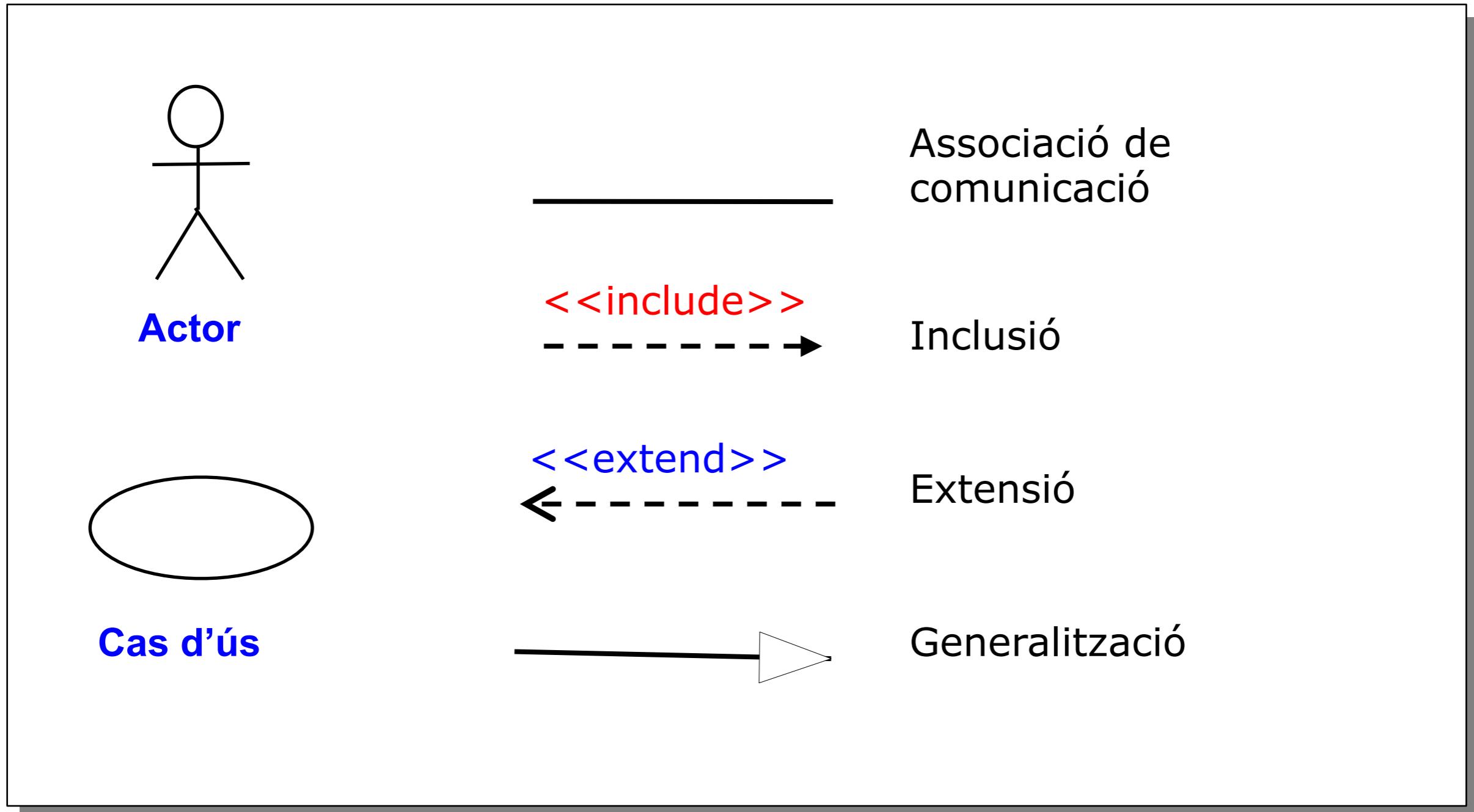
Relació de generalització

Exemple generalització casos d'ús

Resum

Com trobar els casos d'ús

Procediment bàsic

1. **Definir** clarament **els límits** del sistema (hw, hw + sw, organització)
2. **Identificar els actors** principals (aqueells que tenen objectius d'usuari satisfets a través de l'ús de serveis del sistema)
3. Per a cada actor, **definir** els seus **objectius**. Elevar-los al màxim nivell d'objectiu d'usuari.
4. Definir casos d'ús que satisfacin els objectius d'usuari. Donar-los nom en funció de l'objectiu i començant amb un verb

Com trobar actors i objectius

Preguntes d'ajuda per determinar actors i objectius:

- Qui arrenca i para el sistema?
- Qui s'encarrega de l'administració i el manteniment?
- És el temps un actor?
- Qui gestiona els usuaris i la seguretat?
- Com es gestionen els updates? Qui proporciona informació al sistema i qui obté informació del sistema?
- Qui avalua l'activitat del sistema, o la seva eficiència?
- És comú organitzar els actors i objectius en una llista:

Actor	Objectius
...	...